

JÓZSEFVÁROSI ÓVODÁKBA JÁRÓ GYERMEKEK SZOCIÁLIS STÁTUSZÁT MUTATÓ INDIKÁTOROK - 2025

2026. JANUÁR 30.¹

MEGRENDELŐ:

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

SZERZŐK:

PÁSZTÓ LUCA, VÁRADI BALÁZS

¹ Ez a szöveg a januárban leadott jelentésnek az utólag kapott adatokkal kiegészített, 2026. március 9-én véglegesített, javított változata.

TARTALOMJEGYZÉK

A projekt leírása	3
Kerületi óvodák – Intézményi változások	4
Kerületi óvodák létszámának változása	4
Kerületi óvodákba járó roma és külföldi gyermekek	7
Eltérések az óvodák között	7
Eltérések az óvodai csoportok között	13
Továbbtanulás	14
Bölcsőde igénybevétele	19
Hiányzások	22
Nem önkormányzati fenntartású óvodák a kerületben	23
Alacsonyan iskolázott szülők kerületi óvodákba járó gyermekei	25
Kerületi óvodákba járó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek	27
Kerületi óvodákba járó sajátos nevelési igényű gyermekek	29
Kerületi óvodákba járó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	31
Összefoglaló eredmények, ajánlások	33
English language summary	36
Demographic and Enrolment Trends	36
Social Composition and Inequality Indicators	36
Absenteeism	37
Transitions and Spatial Dynamics	37
Non-Municipal Kindergartens	37
Summary Results and Recommendations	37
Felhasznált irodalmak listája	39
Függelék	40

Az alábbi jelentés a józsefvárosi óvodakörzet-módosítások során az önkormányzati óvodákba járó gyermekek szociális összetételében bekövetkezett változásokat foglalja össze 2018 és 2025 között, immár ötödik alkalommal. A körzet-átalakítás mindkét hullámának hatásai megjelennek a prezentált eredményekben.

A PROJEKT LEÍRÁSA

A Józsefvárosi Önkormányzat megbízásából a Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet 2020 novemberében azt a feladatot vállalta, hogy térképre viszi azokat a demográfiai és szocio-ökonómiai adatokat, melyekből kiindulva a beóvodázási körzeteket a térbeli társadalmi egyenlőtlenségeket jobban figyelembe vevő, igazságosabb, inkluzívabb módon tudják a Józsefvárosi Önkormányzat döntéshozói újrarajzolni. Ennek a folyamatnak a második fázisa 2021-ben indult azzal a céllal, hogy frissebb adatok alapján, további korrekciókat lehessen létrehozni a beóvodázási körzetek határain, tovább csökkentve ezzel a területi egyenlőtlenségek által okozott óvodai szegregáció mértékét. A munka eredményeként Józsefváros Önkormányzata a beóvodázási körzeteket két lépésben módosította, először a 2021-es beóvodázási időszakot megelőzően,² majd 2022 év elején a 2022. évi beóvodázási időszak előtt.³ Az adminisztratív átalakítással párhuzamosan Józsefváros Önkormányzata a Rosa Parks és a Partners Hungary Alapítványokkal együttműködve két és fél éven át tartó, a COVID miatt meghosszabbított óvodafejlesztési programot hajtott végre, *Befogadó Óvodák* néven.⁴

A Budapest Intézet azóta négyszer is monitoring jelentésekben vizsgálta az inklúzió alakulását a Józsefvárosi óvodákban. Ebben a 2025-ös beiratkozásig naprakész jelentésben az óvodák közötti egyenlőtlenségekben bekövetkezett változásokat az adott óvodába járó gyermekek különböző nemzetiségi- és státuszmutatói alapján mutatjuk be, mely adatokat a Józsefvárosi Óvodák biztosítottak számunkra. Ezek: az intézmény dolgozói által romának, illetve nem magyar anyanyelvűnek ítélt gyermekek száma, valamint az alacsonyan iskolázott háztartásokból kikerülő (NSZH), a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű (HH és HHH) gyermekek száma.⁵ Utóbbi négy mutatót elsősorban a korábbi monitoring jelentésekkel való

² 2021-es Előterjesztés:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/2215_2021_03_25_150_eloterjesztes.pdf?ver=20220510131314

2021-es Határozat:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/2214_2021_150_a_jozsefvarosi_onkormanyzat_altal.pdf?ver=20220510131313

³ 2022-es Előterjesztés:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/5998_2022_03_28_90_a_jozsefvarosi_ovodak_atservezesrol_eloterjesztes.pdf?ver=20220510234313

2022-es Határozat:

https://jozsefvaros.hu/pdfjs/web/viewer.html?file=https://jozsefvaros.hu/downloads/2022/05/5997_2022_90_a_jozsefvarosi_ovodak_atservezesrol.pdf?ver=20220510234312

⁴ <https://www.rosaparks.hu/ovodai-inkluzios-programok/>

⁵ Az RGYK, a HH és a HHH mutatók tekintetében érdemes óvatosan kezelni a 2021-es és 2022-es eredményeket, mivel ezen jogosultságok időtartama 2020. november 4 és 2022. június 30- között a veszélyhelyzetre való tekintettel automatikus meghosszabbításra került. Továbbá fontos, hogy egyre kevesebb család váltja ki az igazolásokat, így nem áll egyenes arányban a valódi hátrányos helyzettel.

összehasonlíthatóság érdekében, azok korábbi szerkezetét megtartva, csupán kisebb változtatásokkal, a 2025-es évre vonatkozó frissítéssel közöljük. Ezek a mutatók, mint alább tárgyaljuk, különböző előnyökkel és hátrányokkal bírnak és különböző minőségben és évekre állnak rendelkezésünkre.

A megbízóval való egyeztetés keretében az idei jelentésbe bekerültek a bölcsőde-óvoda átmenettel és a kerületi nem önkormányzati óvodákkal kapcsolatos – elsősorban kvalitatív – vizsgálódás eredményei is. Továbbá, a tavalyi jelentéshez hasonlóan, idén is tárgyaljuk az általános iskola választás és a hiányzások mintázatait.

KERÜLETI ÓVODÁK – INTÉZMÉNYI VÁLTOZÁSOK

Az áttekinthetőség érdekében az óvodakörzetek újrarajzolásával párhuzamos intézményi változásokat ebben az alfejezetben foglaljuk össze: 2019-ben bezárták a Szivárvány, 2020-ban a Kincskereső óvodát. 2022-ben a Napsugár óvoda és a Gyerek-Virág óvoda összevonásából létrejött a Napvirág óvoda. A Hétszínvirág és Várunk Rád óvodák új nevet kaptak: jelenleg előbbi Tündérkert, utóbbi Mackóvár névre hallgat. Az intézményi változások hatására a józsefvárosi óvodák száma 14-ről (2018) 11-re (2023) csökkent. A követhetőség érdekében a következőkben minden óvodára továbbra is a legfrissebb elnevezéssel hivatkozunk, függetlenül attól, hogy adott évben éppen hogyan hívták őket.

A jelentésben az egyszerűség kedvéért *óvodákként* hivatkozunk a Józsefvárosi Óvodák külön telephelyeken működő tagóvodáira.

KERÜLETI ÓVODÁK LÉTSZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA

2018 és 2025 között folyamatosan és jelentősen (1313-ról 963-ra) csökkent a kerületi óvodákba járó gyermekek összlétszáma. Ez a szám részben demográfiai csökkenésből fakadt (születésszám csökkenése, családok kiköltözése küldő kerületbe), részben abból, hogy a józsefvárosi gyermekek egy részét nem kerületi önkormányzati óvodába küldik – bár ez utóbbinak fordítottja is igaz, kerületen kívüli családok is választanak józsefvárosi óvodákat.

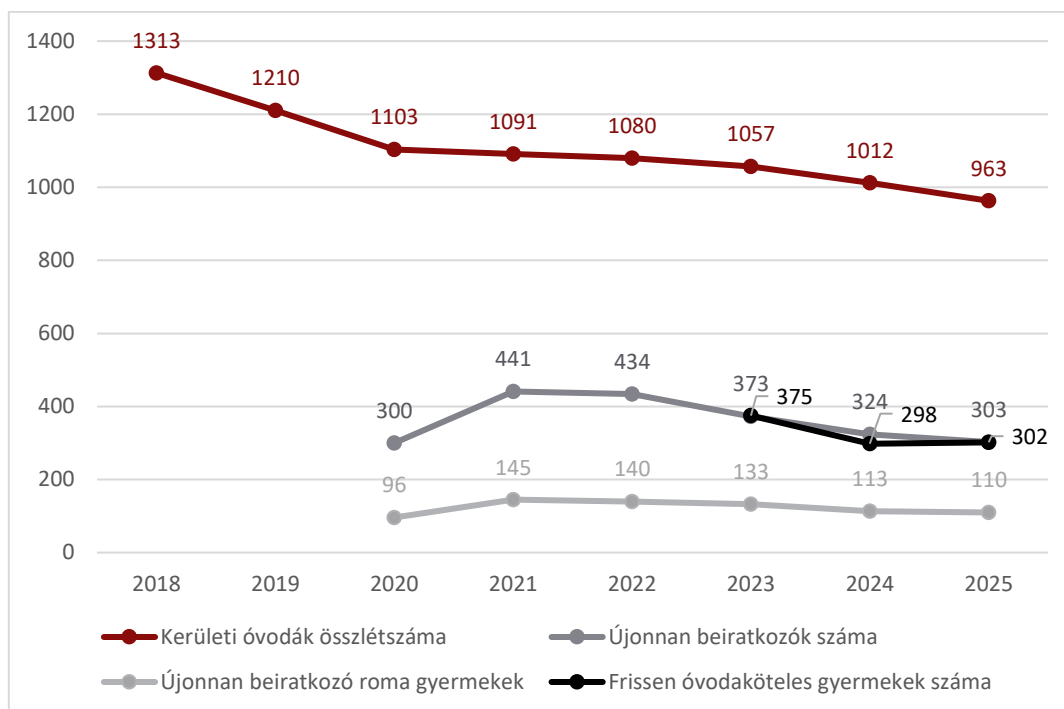
3 évre visszamenőleg rendelkezünk a józsefvárosi óvodaköteles gyermekek számára vonatkozó adatokkal: 2025-ben ez 386 fő (ebből 302 fő 2025. szeptemberétől), 2024-ban 374 fő (ebből 298 frissen), 2023-ban pedig 480 fő (ebből 375 frissen) volt.⁶ Ezek az adatok viszonyíthatók ahhoz, hogy míg 2023-ban a józsefvárosi óvodákba újonnan beíratott gyermekek száma 373, addig ugyanez a szám 2024-ben 324 fő, 2025-ben pedig 303 fő volt.⁷ A létszámok alakulását az 1. ábrán szemléltetjük.

⁶ Ezek az adatok a kerületi lakcímre bejelentett lakosokra vonatkoznak, amely nem feltétlenül fed át az életvitelszerűen a kerületben élő lakosokkal (pl. albérlők helyzete miatt). A jövőben érdemes lehet pontosabb adatot gyűjteni a valójában kerületben élő óvodáskorú gyermekek számáról – például a védőnőknél keresztül.

⁷ Az óvodavezetők által kitöltött kérdőívek szerint. Ezek a beíratkozások nem feltétlenül csak kiscsoportos korú gyermekeket és kerületi gyermekeket tartalmaznak.

1. Ábra – Óvodás gyermekek létszámának alakulása Józsefvárosban

Megjegyzés: Az újonnan beiratkozó összes, illetve ezen belül roma gyermekek száma az óvodavezetői kérdőívekből származnak – ezek a létszámok nem feltétlenül csak frissen óvodaköteles (kicsoporotos korú), illetve 8. kerületi gyermekeket tartalmaznak.

Mint látható, 2020-2025 közötti időszakban, tehát a Befogadó Óvodák program kezdetétől, az összlétszám csökkenésének intenzitása láthatóan alábbhagyott, bár az utóbbi 2 évben újra enyhén erősödött. Míg 2018-ról 2020-ra a józsefvárosi óvodások összlétszáma – 2 év alatt – kb. 16%-kal csökkent, addig ugyanez a változás 2020 és 2025 között – 5 év alatt – 13% körül alakult (ebből 2020 és 2023 közt a csökkenés 4% volt).

Ahogy az az 1. táblázatban látható, a kerületi összlétszám mellett egy-egy óvodán belül is látunk változást: míg a Csodaszigetbe és a Tündérkertbe járó gyermekek száma nőtt 2018-hoz képest, addig a többiben csökkenést figyelhetünk meg, különböző trendek mentén. A Mesepalota óvodásainak száma folyamatosan csökkent, míg a többi óvodánál inkább ingadozás látható. A Katica, a Pitypang és a Székhelyóvoda esetében történt az utóbbi 2-3 évben jelentősebb létszámcsökkenés, a Százszorszépből pedig a beiratkozás óta egészen 2024-ig nőtt (vagy stagnált) a gyermeklétszám, azonban 2025-ben jelentős csökkenést látunk.⁸

Az óvodai létszámokat segít kontextusba helyezni a 2. táblázat, ahol megjelenítjük az óvodák 2025-ös férőhelyszámát is. Mint látható, átlagosan (a teljes kerületben) a férőhelyek 79%-a van feltöltve, de vannak óvodák, ahol ez alacsonyabb (pl. a Katica és Pitypang óvodákban csak 74%) vagy jóval magasabb (pl. Tündérkert 94%).

⁸ A Százszorszép esetében ez tudatos lépés volt a terhek egyenletesebb eloszlása érdekében, mivel a korábbi években a többi óvodához képest itt mindig magasabb volt a létszám. Mint a 2. táblázatban látható, még 2025-ben is a kerületi átlag feletti a kihasználtsága ennek az óvodának.

1. Táblázat – Józsefvárosi óvodák létszáma⁹, 2018-2025

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Csodasziget	69	72	78	82	81	86	79	82
Napvirág	83	81	76	79	93	86	72	79
Tündérkert	66	64	86	78	76	74	73	75
Katica	130	124	128	126	139	133	116	106
Kincskereső	89	79			megszűnt			
Mesepalota	119	117	111	111	104	103	86	86
Székhelyóvoda	90	83	78	82	88	93	83	76
Napsugár	76	75	70	60		megszűnt		
Pitypang	141	118	115	118	115	125	118	111
Százsorszép	127	140	132	126	139	135	137	123
Szivárvány	33				megszűnt			
Tá-Ti-Ka	109	100	85	79	83	76	85	76
Mackóvár	96	81	71	69	73	68	74	70
Virágkoszorú	85	76	73	81	89	78	89	79
Kerületi összlétszám	1313	1210	1103	1091	1080	1057	1012	963

A 2. táblázatban azt is szerepeltettük, hogy melyik óvodában mekkora a 8. kerületi, illetve a körzeti gyerekek aránya. A legalacsonyabb kerületi arány a Pitypang óvodában van, ami a kerülethatár közeli elhelyezkedése miatt nem meglepő – hasonlóan magyarázható a Katica helyzete. A Virágkoszorúban azonban a belső elhelyezkedés ellenére szintén a gyerekek több, mint negyede kerületen kívüli. Ezzel szemben a Mackóvárban és a Székhelyóvodában szinte minden gyermek kerületi. Az óvodakörzeti gyerekek arányában még nagyobb az óvodák közti szórás: míg a Székhelyóvodában és a Napvirágban a gyerekeknek csupán negyede körzeti, addig a Csodaszigetben a gyerekek 85%-a. A teljes kerületben a 48% alatti a körzeti gyerekek aránya, ami az jelenti, hogy a családok több mint fele körzeten kívüli óvodát választ.

⁹ Ezt a táblázatot a Józsefvárosi Óvodáktól kapott 2025. októberi adatbázis alapján készítettük. Néhány óvoda esetében az itt látható létszám néhány fővel eltér az óvodák által kitöltött kérdőívben látható létszámoktól, ami az óvodákban tapasztalható évközi fluktuációból adódhat.

2. Táblázat – Józsefvárosi óvodák kapacitása és kihasználtsága, 2025

	Kapacitás	Kihasználtság	8. kerületiek aránya	Óvodakörzethez tartozók aránya
Csodasziget	96	85,4%	85,4%	85,4%
Napvirág	100	79,0%	82,3%	26,6%
Tündérkert	80	93,8%	92,0%	56,0%
Katica	144	73,6%	75,5%	37,7%
Mesepalota	126	68,3%	80,2%	46,5%
Székhelyóvoda	100	76,0%	96,1%	23,7%
Pitypang	150	74,0%	64,9%	50,5%
Százsorszép	141	87,2%	91,9%	36,6%
Tá-Ti-Ka	100	76,0%	82,9%	32,9%
Mackóvár	80	87,5%	100,0%	65,7%
Virágkoszorú	98	80,6%	73,4%	73,4%
Teljes kerület	1215	79,3%	83,3%	47,9%
Szórás	24,1	7%	10%	19%

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ ROMA ÉS KÜLFÖLDI GYERMEKEK

ELTÉRÉSEK AZ ÓVODÁK KÖZÖTT

Az intézményvezetők által romának vélt tanulók arányának alakulása egy, a magyar oktatástatisztikában régóta használt, de inherensen bizonytalan, potenciálisan torzított mércéje a romákkal szembeni szegregáció mértékének. A józsefvárosi óvodákkal kapcsolatban erről három időpontban felvett információval bírunk. Az első, melyet az Önkormányzat bocsátott a rendelkezésünkre, 2020-as, a Rosa Parks Alapítvány gyűjtötte a Befogadó Óvodák program előkészületi szakaszában, és sajnos nem kizárható, hogy a szervezeti átalakulásokkal kapcsolatos várakozások befolyásolták, torzították. A többi hármat pedig 2023, 2024 és 2025 őszén mi magunk vettük fel (a kérdőívet ld. a függelékben)¹⁰: 2023-ban az óvodák vezetői az adatfelvevő kérdőív kiosztásával párhuzamosan egy, a nemzetiségi adatok azonosításával, jogi státuszával kapcsolatos, egy, amúgy is tervezett továbbképzésben vettek részt, melyet a Rosa Parks Alapítvány szakembere tartott. Azóta néhány óvoda élére új igazgatókat neveztek ki, akik ezen a képzésen értelemszerűen nem vettek részt. Az ő felkészítésüket a korábbi workshop tematikája alapján telefonon végezték el a Budapest Intézet munkatársai, 2025-ben pedig egy közös megbeszélést¹¹ tartottunk a projektről az óvodavezetőkkel a kérdőívek kiosztása előtt. Az óvodavezetők elsősorban név, borszín, és más jegyek alapján (adott esetben visszamenőleg)

¹⁰ A 2023-as kérdőívben, az évről-évre történő későbbi vizsgálatokat előkészítve a nem roma, idegen anyanyelvű gyermekek arányára és a csoportok közötti arány-különbségekre is rákérdeztünk, de mivel az elsőről csak korlátozottan (2021-23), a másodikról egyáltalán nem volt *ex ante* adatunk, ezeket a változásokat csak 2023-tól kezdődően vizsgálhatjuk. 2024-ben a korábbi kérdőívet kiegészítettük a gyermekek hiányzási adataira és továbbtanulására vonatkozó kérdésekkel is. 2025-ben pedig arra is rákérdeztünk, hogy az adott évben óvodát kezdők jártak-e korábban bölcsődébe, és ha igen, mely intézményekbe. Ez utóbbiakat jelen riportban is ismertetjük, ugyanakkor ezek csak a későbbi évek során szolgálhatnak majd összehasonlítás alapjául.

¹¹ A 2025.11.10-ei óvodavezetői gyűlésen.

becsülték meg az óvodába és csoportokba járó roma és más nemzetiséghez tartozó gyermekek számát. Ezeket az adatokat tudjuk arra használni, hogy a 2021 és 2025 között felvett gyermekcsoportok összetételének változását vizsgáljuk vele.

Míg az újonnan beiratkozó roma gyermekek száma csökkent 2021-hez képest a kerület egészében, az arányuk nagyjából stagnál (ill. enyhén növekedett).¹² A frissen beóvodázott roma gyermekek arányának tekintetében a 3. táblázatban látható, hogy míg 2021 és 2023 között sikerült a kerületi átlagtól való legalább 5 százalékpontos eltéréseket csökkenteni, addig az utóbbi két évben romlás következett be. A legnagyobb (legalább 5 százalékpontos) eltérést mutató óvodák száma ugyanis a negatív irányú eltérések¹³ esetében 5-re, míg a pozitív irányban 4-re emelkedett (2. ábra), jelezve ezzel az óvodák közötti különbségek növekedését.

A kerületi átlaghoz képest magasabb szocioökonómiai státuszú családok által frekvenciált óvodának számított 2021-ben a Katica, a Pitypang és a Csodasziget; ebből két óvoda esetében jelentősen csökkent a kerületi átlaghoz képesti eltérés (igaz, mind a Katica, mind a Csodasziget esetében volt, hogy erősen negatív előjelűre fordult át). A legmagasabb roma arányokkal a Székhelyóvoda, és a Napvirág (elődintézményei) rendelkeztek 2021-ben. A Napvirágban a 20% feletti többlet mára teljesen megszűnt, a Székhelyóvodában pedig – bár még mindig 5 százalékpont feletti az eltérés – több mint 15 százalékponttal csökkent már. A Tá-Ti-Ka óvoda esetében a kerületi átlaghoz képest 2023-ig a roma gyermekek aránya kissé növekedett, azonban az utóbbi két évben jelentősen lecsökkent, 2025-ben a Pitypang mellett ebben az óvodában a legalacsonyabb a roma arány. A Mackóvár óvodában az első években sikerült csökkenteni a roma arányt, 2023-ban már a kerületi átlag szintjén fogadtak roma gyermekeket, azonban az utóbbi két évben újra jelentősen megnőtt a roma gyermekek aránya.

¹² Míg 2021-ben a frissen beiratkozó gyermekek száma 441 volt, addig ez a szám 2025-re fokozatosan 303-ra csökkent. Ehhez képest az újonnan jelentkező roma gyermekek száma ebben az időszakban 145-ről 110-re csökkent (1. ábra). Ezzel a 33%-os roma arány 36% körülire növekedett, ahogy az a 3. táblázatban is látható.

¹³ Az „eltérés” oszlopban minden mutató táblázatának esetében a kerületi átlag (összes óvodára egyben számolt érték) és az adott óvoda arányának különbsége látható. Negatív előjellel azok az eltérések szerepelnek, ahol adott óvodában az adott mutatóra vonatkozó érték meghaladja a kerületi átlagot, és így az „átlagosnál” a szegregáció elleni küzdelem szempontjából *rosszabb* összetétel-arányt mutatnak.

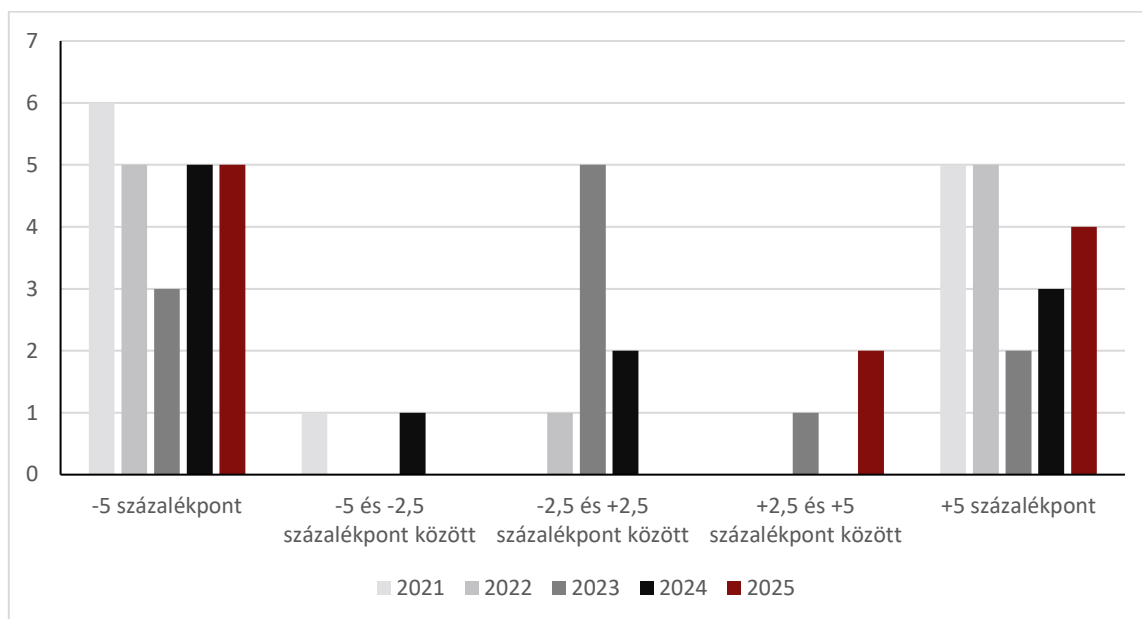
3. Táblázat – Frissen beíratott roma gyermekek aránya óvodánként 2021-2025

	2021*		2022*		2023*		2024*		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	17,9%	14,9%	24,4%	7,8%	37,2%	-1,6%	50,0%	-15,1%	33,3%	3,0%
Pitypang	13,2%	19,7%	9,5%	22,7%	10,3%	25,3%	6,1%	28,8%	13,9%	22,4%
Tá-Ti-Ka	25,8%	7,1%	34,3%	-2,0%	37,5%	-1,8%	17,9%	17,0%	19,2%	17,1%
Mesepalota	-	-	24,3%	7,9%	20,8%	14,8%	40,0%	-5,1%	25,8%	10,5%
Csodasziget	18,9%	14,0%	22,0%	10,2%	37,5%	-1,8%	33,3%	1,5%	50,0%	-13,7%
Virágkoszorú	36,5%	-3,6%	26,5%	5,7%	31,4%	4,2%	12,9%	22,0%	52,4%	-16,1%
Százszorszép	44,4%	-11,6%	46,2%	-13,9%	49,1%	-13,4%	51,9%	-17,0%	51,5%	-15,2%
Székhelyóvoda	60,9%	-28,0%	51,4%	-19,1%	65,5%	-29,9%	44,0%	-9,1%	42,3%	-6,0%
Mackóvár	42,9%	-10,0%	50,0%	-17,7%	36,4%	-0,7%	55,0%	-20,1%	66,7%	-30,4%
Napvirág	-	-	50,0%	-17,7%	43,5%	-7,8%	33,3%	1,5%	33,3%	3,0%
Tündérvirág	38,9%	-6,0%	39,5%	-7,2%	36,7%	-1,0%	39,3%	-4,4%	27,3%	9,0%
Napsugár	76,9%	-44,0%	megszűnt							
Gyerek-Virág	54,3%	-21,5%	megszűnt							
Kerületi átlag	32,9%		32,3%		35,7%		34,9%		36,3%	

Megjegyzés: Az „eltérés” oszlopban minden mutató táblázatának esetében a kerületi átlag és az adott óvoda arányának különbsége látható. Negatív előjellel azok az eltérések szerepelnek, ahol adott óvodában az adott mutatóra vonatkozó érték meghaladja a kerületi átlagot, és így az „átlagosnál” a szegregáció elleni küzdelem szempontjából rosszabb összetétel-arányt mutatnak. A csillaggal jelölt években frissített értékek láthatóak a 2024-es jelentéshez képest az eltérés oszlopban, ugyanis a Katica, a Csodasziget és a Mackóvár óvoda az idei kérdőívben korrigálta a korábbi kérdőívekben leadott adatait, amely befolyásolta a kerületi átlagot is. Ezekben az óvodákban így az arányok is frissültek. A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda roma arányát mutatja egyben (roma gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja a mutatót.

2. Ábra - Óvodák száma a kerületi frissen beíratott roma gyermekek arányának átlagtól való eltérés mértéke szerint

Az idegen anyanyelvű (külföldi) gyermekek¹⁴ arányait a 4. táblázat és a 3. ábra mutatja. Bár még mindig nem látunk hosszú idősorokat, ebből a néhány évnvi adatból megállapítható, hogy jelentős ingadozások figyelhetők meg évről évre a különböző óvodák arányaiban – ez abból is ered, hogy csak az újonnan beiratkozókat figyeljük meg, így kicsi a mintaelemszám, amiből arányokat számolunk. Fontos tehát, hogy az ingadozások a véletlen „zajból” is fakadhatnak az adatban; a stabilan magas vagy több éve növekvő eltérések azonban aggodalomra adhatnak okot.

¹⁴ Itt és később az egyszerűség kedvéért párhuzamosan mutatjuk be a roma és az idegen anyanyelvű gyermekek arányára vonatkozó számokat, de érdemes észben tartani, hogy a két csoport esetleges részleges szegregációja egészen más jellegi pedagógiai és társadalmi kérdéseket vet föl.

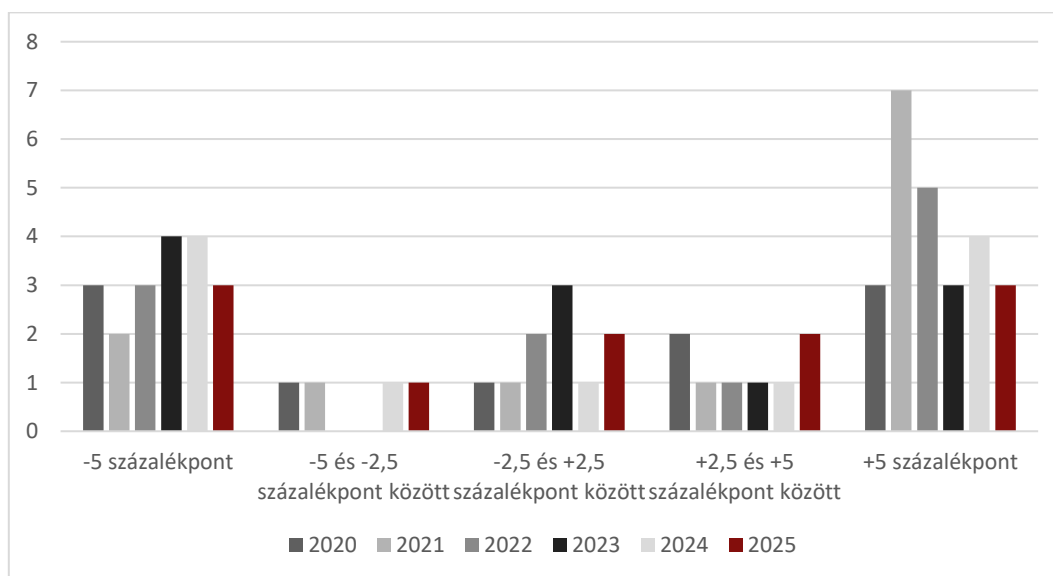

4. Táblázat – Külföldi (nem magyar anyanyelvű) gyermekek aránya óvodánként 2021-2025

	2021*		2022*		2023*		2024*		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	7,7%	5,0%	15,6%	-2,0%	23,3%	-11,2%	33,3%	-15,4%	22,2%	-13,0%
Pitypang	0,0%	12,7%	2,4%	11,2%	1,7%	10,3%	18,2%	-0,3%	8,3%	0,9%
Tá-Ti-Ka	6,5%	6,2%	20,0%	-6,4%	12,5%	-0,4%	25,0%	-7,1%	0,0%	9,2%
Mesepalota	-	-	8,1%	5,5%	20,8%	-8,8%	10,0%	7,9%	9,7%	-0,4%
Csodasziget	32,4%	-19,7%	28,8%	-15,2%	12,5%	-0,4%	13,3%	4,6%	18,2%	-8,9%
Virágkoszorú	33,3%	-20,6%	20,4%	-6,8%	11,4%	0,6%	32,3%	-14,4%	19,0%	-9,8%
Százsorszép	6,7%	6,0%	9,6%	4,0%	5,7%	6,4%	5,8%	12,1%	6,1%	3,2%
Székhelyóvoda	13,0%	-0,3%	13,5%	0,1%	6,9%	5,2%	12,0%	5,9%	0,0%	9,2%
Mackóvár	3,6%	9,1%	7,7%	5,9%	9,1%	3,0%	0,0%	17,9%	12,5%	-3,3%
Napvirág	-	-	7,1%	6,5%	21,7%	-9,7%	22,2%	-4,3%	4,2%	5,1%
Tündérmű	8,3%	4,4%	2,6%	11,0%	20,0%	-7,9%	25,0%	-7,1%	6,1%	3,2%
Napsugár	0,0%	12,7%	megszűnt							
Gyerek-Virág	17,4%	-4,7%	megszűnt							
Kerületi átlag	12,7%		13,6%		12,1%		17,9%		9,2%	

Megjegyzés: A csillaggal jelölt években frissített értékek láthatóak a 2024-es jelentéshez képest az eltérés oszlopban, ugyanis a Katica, a Csodasziget és a Mackóvár óvoda az idei kérdőívben korrigálta a korábbi kérdőívekben leadott adatait, amely befolyásolta a kerületi átlagot is. Ezekben az óvodákban így az arányok is frissültek. A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda külföldi arányát mutatja egyben (külföldi gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja mutatót.

3. Ábra - Óvodák száma a kerületi külföldi gyermekek arányának átlagtól való eltérés mértéke szerint

A fenti mutatókkal az óvodák közötti etnikai elkülönülést nehéz megragadni, így ennek méréséhez a magyar kontextusban Kertesi és Kézdi (2009) által használt, az oktatási szegregációs szakirodalommal való összevetést lehetővé tevő ún. *szegregációs indexet* számoltunk. A szegregációs index azt mutatja meg, hogy a többségi és kisebbségi csoportok közötti

véletlenszerű kontaktusok valószínűsége hány százalékkal kisebb annál, amekkora abban az esetben lenne, ha a kisebbségi (vagy a többségi) tanulók eloszlása egyenletes lenne Józsefváros óvodáiban.¹⁵ Más szóval, jelen esetben az index azt mutatja meg, hogy mennyire csoportosulnak csak bizonyos óvodákba a roma (vagy külföldi) gyermekek. Az index nulla és egy közötti értéket vehet fel: nullát, ha nincs szegregáció, egyet, ha teljes szegregáció van. A mutatót a józsefvárosi óvodákba járó gyermekek összlétszámából, valamint a két kisebbséghez (romák, illetve külföldiek) összlétszámából és arányából az alábbi módon számoltuk ki:

$$Sz_j = \frac{p_j - (\sum_{o=1}^o \frac{Gy_{jo} - K_{jo}}{Gy_j - K_o} * p_{jo})}{p_j} \quad 0 \leq Sz_j \leq 1^{16}$$

A szegregációs indexek eredményei a 5. táblázatban láthatók.

5. Táblázat – Az óvodák közötti szegregációs index alakulása Józsefvárosban, 2020-2025

	Romák		Külföldiek	
	Teljes óvoda	Újonnan beiratkozók	Teljes óvoda	Újonnan beiratkozók
2025	0,111	0,103	0,036	0,056
2024	0,140	0,114*	0,060	0,071*
2023	0,059	0,094*	0,055	0,052*
2022		0,077*		0,159*
2021		0,152*		0,125*
2020	0,148		-	

Megjegyzés: A csillaggal jelölt értékek frissítettek a 2024-es jelentéshez képest, ugyanis a Katica, a Csodasziget és a Mackóvár óvoda az idei kérdőívben korrigálta a korábbi kérdőívekben leadott adatait is.

Mind a romák, mind a külföldi gyermekek esetében kifejezetten alacsony az óvodák közötti elkülönítés foka, és a beiratkozás előtti sinthez képest minden esetben javuló tendenciát láthatunk (alacsonyabb indexek). Ugyanakkor a roma gyermekek esetében, 2022 és 2024 között enyhe romlás látható, mind az újonnan beiratkozók, mind a teljes óvoda szempontjából (bár itt csak 2023-tól rendelkezünk adattal a 2020-as Rosa Parks felvételt követően). 2025-re újra csökken az index 2024-hez képest, azonban még mindig a 2022-es és 2023-as szint felett marad;

¹⁵ Ebben az esetben kisebbség alatt bármilyen kisebbségi csoportot érthetünk. Jelen tanulmányban egyrészt a romák, másrészt a más nemzetiséghez tartozók (külföldiek) kisebbségi csoportjait vizsgáltuk. Bár elvileg ilyen mutatót minden gyermekcsoportra lehet számolni, a magyar oktatásgazdaságtani irodalomban csak a bevalláson alapuló roma-aránnyal kapcsolatban szokták megadni – mi is így tettünk.

¹⁶ Sz_j : Óvodák közötti szegregációs index;

P_j : A roma/külföldi gyermekek aránya Józsefvárosban (összesen),

P_{jo} : A roma/külföldi gyermekek aránya Józsefváros adott óvodájában,

Gy_{jo} : A gyermekek száma Józsefváros adott óvodájában,

Gy_j : A gyermekek száma Józsefvárosban (összesen),

K_{jo} : A roma/külföldi gyermekek száma Józsefváros adott óvodájában,

K_j : A roma/külföldi gyermekek száma Józsefvárosban (összesen),

$\sum_{o=1}^o \frac{Gy_{jo} - K_{jo}}{Gy_j - K_o}$: Az óvodai kisebbséghez tartozó gyermekek arányának összege.

statisztikai szempontból ezek közül a változások közül csak a 2020-hoz képesti javulás szignifikáns. Fontos hangsúlyoznunk, hogy még a legmagasabb értékeket mutató 2024-es indexek szerint is a szegregáció kifejezetten alacsony fokú az óvodák között: viszonyításképpen, az SNI, HH és HHH aránnyal mért szegregációs index értéke az 1-8. évfolyamig terjedő általános iskolai évfolyamokon 2022-ben ebben a sorrendben 0,28, 0,40 és 0,36 értékeket mutatott (Varga, 2024).

A külföldi gyermekek esetében csak az újonnan beóvodázott gyermekek szegregációs indexéről van egy hosszabb idősorunk. Ebben 2022-t követően egy (statisztikailag inszignifikáns) csökkenést figyelhetünk meg (tehát az alapvetően is alacsony szegregáció tovább enyhült), majd stabilan alacsony maradt (2023 és 2024 között látható egy gyenge romlás a szegregációs indexben, azonban ez a változás semmiképpen sem tekinthető szignifikánsnak, továbbá valószínűleg betudható a háború következtében megnövekedett, elsősorban ukrán, külföldi gyermekszámoknak). Az újonnan beóvodázott és az összóvodai létszám közötti különbség szintén elhanyagolható, tehát megállapítható, hogy a külföldi gyermekek tekintetében az óvodák közti szegregáció foka alacsony és itt egyelőre nem is látunk aggodalomra okot adó romlást.

ELTÉRÉSEK AZ ÓVODAI CSOPORTOK KÖZÖTT

A hazai általános iskolákra jellemző, az iskolák közötti szegregáción túl megfigyelt sajnálatos gyakorlat, hogy bár az iskolák között nem vehető észre a kisebbségi diákok szegregációja, de az elkülönítés mégis megtörténik, az iskolán belül, az osztályok között (Hermann *et al.*, 2023, Kertesi, Kézdi, 2004, Tóth *et al.*, 2010). Ennek felmérésére 2023-ban, 2024-ben és 2025-ben az óvodavezetőket a teljes óvodai létszám megbecslése mellett arra is megkértük, hogy adják meg a gyermekek teljes, illetve a romák és a nem magyar nemzetiségű gyermekek létszámát adott évben az óvodán belüli csoportok szerint. Ezen adatok a segítségével a korábban már bemutatott módon megbecsültük a csoportok közötti szegregáció mértékét.

A józsefvárosi óvodákra elmondható, hogy alacsony a csoportok közötti szegregáció mértéke: nem látszik jele annak, hogy szándékolt elkülönítési stratégia jellemezné az óvodákat bármelyik évben (6. táblázat).

6. Táblázat – A csoportok közötti szegregációs index alakulása Józsefvárosban, 2023-2025

	2023		2024		2025	
	Romák	Külföldiek	Romák	Külföldiek	Romák	Külföldiek
Csodasziget	0,02	0,10	0,07*	0,03*	0,03	0,12
Katica	0,06	0,05	0,09	0,01	0,18	0,05
Kincskereső	megszűnt					
Mesepalota	0,06	0,07	0,06	0,06	0,16	0,07
Székhelyóvoda	0,02	0,04	0,06	0,00	0,06	0,04
Napsugár	megszűnt					
Napvirág	0,03	0,03	0,01	0,04	0,05	0,10
Pitypang	0,07	- ¹⁷	0,06	0,05	0,03	0,03
Százsorszép	0,03	0,03	0,10	0,05	0,14	0,06
Szivárvány	megszűnt					
Tá-Ti-Ka	0,09	0,04	0,04	0,00	0,07	0,04
Tündérvár	0,00	0,11	0,00	0,00	0,02	0,00
Mackóvár	0,00	0,05	0,00*	0,05	0,03	0,08
Virágkoszorú	0,05	0,04	0,05	0,09	0,03	0,10

Megjegyzés: A csillaggal jelölt értékek frissítettek a 2024-es jelentéshez képest, mivel egy hibás képlet javításra került.

A romák esetében azt láthatjuk, hogy a Katica, a Mesepalota és a Százsorszép óvodákban az utóbbi években megnőtt a roma és a többi gyermek közötti elkülönítés mértéke, ami a csoportokat illeti (a többi óvoda esetében csupán kis mértékű változásokat látunk). Az adatok érzékenysége miatt itt nem mutatjuk be részletesen a mintázatokat, azonban megjegyezzük, hogy bár ezekben az óvodákban olyan is előfordul, hogy akár két-háromszor annyi roma gyermek van egy csoportban, mint egy másikban, ez a kis csoportlétszámok miatt a véletlen műve is lehet.

A nem magyar anyanyelvű gyermekek esetében szintén alacsony indexeket látunk. Némi növekedést találunk a Csodasziget, a Napvirág, a Mackóvár és a Virágkoszorú óvodák esetében, ugyanakkor a külföldi gyermekek száma még alacsonyabb, így nem következtethetünk szándékos elkülönítésre.

Összességében megállapítható, hogy nem jellemző csoportok közötti elkülönítés a józsefvárosi óvodákra, azonban a növekvő trendek miatt érdemes a jövőben is figyelmet fordítani erre a mutatóra.

TOVÁBBTANULÁS

Az oktatásszociológia, illetve oktatásgazdaságtan területén számos kutatás tér ki az egyenlőtlenségek „öngerjesztő” voltára: a már alaptól hátrányos helyzetből induló, gyakran kisebbséghez tartozó gyermekek az óvodát követően iskolaválasztásuk során kevésbé jól teljesítő általános iskolákban tanulnak tovább. A későbbiekben pedig a nem legmegfelelőbb általános iskolai képzés akár iskolaelhagyáshoz, lemorzsolódáshoz vezethet, ami hosszútávon alacsonyabb

¹⁷ Nincs más nemzetiséghez tartozó.

kereseti lehetőségekkel kecsegtethet (Berényi *et al.*, 2008, Berényi, 2018, Radó, 2018). Emiatt az óvodáknak hosszútávon is kulcsszerepük van: a gyermekek és szüleik számára a legmegfelelőbb általános iskola kiválasztásában való segítségnyújtás később egy megalapozottabb középiskolai, majd akár felsőoktatási intézmény kiválasztásához is elvezethet.

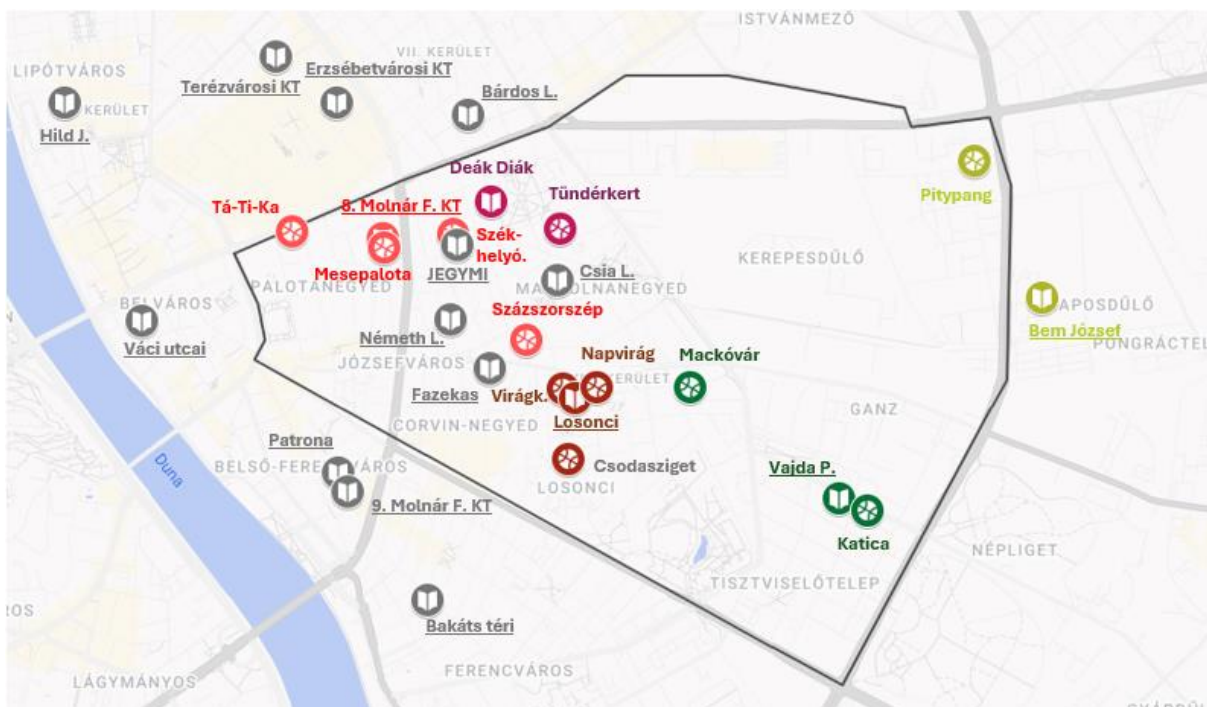
Emiatt a két legfrissebb kérdőívben az óvodaigazgatókat arra is megkértük, hogy adják meg, mely iskolákban tanulnak tovább az elballagó gyermekek. A 4. ábrán labdával a józsefvárosi óvodákat, könyvvel pedig a kerület általános iskoláit, illetve néhány kerületen kívüli iskolát jelöltük (ezek vizsgálatát ld. alább). Az ábrán csak azokat a kerületi iskolákat jelenítettük meg, ahova bármely óvodából legalább egy gyermek továbbtanult. Az ikonok mellett az iskolák és az óvodák nevei is láthatók, az iskolák neveit a könnyebb érthetőség kedvéért aláhúzással is jelöltük. A különféle színek azt jelölik, hogy adott óvodából melyik iskolába mentek a legtöbben, a két év adatait összeadva. Ennek megfelelően, például a Tá-Ti-Ka, a Mesepalota, a Székhelyóvoda és a Százszorszép óvodák közül a legtöbb gyermek a Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttanítási Nyelvű Általános Iskolát választotta. Ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy ezekből az óvodákból ne mentek volna más iskolákba a gyermekek, csupán azt, hogy adott óvodából melyik iskolában tanulnak tovább a legtöbben. Az, hogy mennyire „domináns” egy iskola az adott óvoda környékén, eltér az óvodák között. Például, míg a Mesepalota óvodából mindkét évben kiugróan sokan a Molnár Ferencet választották, addig a Csodasziget esetében 2024-ben csak néhányval többen választották a Losonci téri iskolát, mint másokat, 2025-ben pedig nem is volt domináns iskola. A Németh László, a Fazekas, a Csia Lajos¹⁸ és a JEGYMI¹⁹ iskolákba bár mentek gyermekek, egyik óvoda esetében sem ezt választották a legtöbben, ezért jelöltük őket szürke színnel.

¹⁸ A Csia Lajos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2016 óta önálló intézmény (2022 előtt Örömhír Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola néven működött), a Magyar Pünkösdi Egyház fenntartása alatt áll.

¹⁹ A JEGYMI egy speciális nevelési igényűiskola, így az ide való beiratkozás elsősorban egy [adminisztratív-diagnosztikai](#) eljárás alapján, nem a szülők választásán.

4. Ábra – Térkép a 2024-ben és 2025-ben végzett óvodás gyermekek általános iskolai továbbtanulásáról

Megjegyzés: Az ábrán labdával a józsefvárosi óvodákat, könyvvel pedig az iskolákat jelöltük. Az ábrán csak azokat a 8. kerületi iskolákat jelenítettük meg, ahova bármely óvodából legalább egy gyermek továbbtanult mindkét évben, és azokat a kerületen kívüli népszerű iskolákat, ahol legalább 4 gyermek továbbtanult az egyik évben. Molnár F.-vel a Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttanítási Nyelvű Általános Iskolát, Németh L.-vel a VIII. kerületi Németh László Általános Iskolát, Csia L.-el a Csia Lajos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolát, JEGYMI-ként a Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Általános Iskolát, Fazekas-ként a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskolát és Gimnáziumot, Deák Diák-ként a Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnáziumot, Losonci-ként a Losonci téri Általános Iskolát, Vajda P.-vel pedig a Vajda Péter Ének-Zenei Általános Iskolát jelöltük a kerületben (a kerületen kívüli iskolák teljes nevét ld. a függelékben).

Itt fontos megjegyeznünk, hogy a gyermekek óvodából iskolába való kerülését ugyan nagy mértékben az határozza meg, hogy a gyermekek és szüleik mely iskolákat választják maguknak, de ez a „kereslet-oldali” igény gyakran beleütközik az iskolák oldaláról, felmérőkön keresztül történő, „kínálat-oldali” szelekcióba is. A Fazekasban például felvételi van, ezért sok család – különösen az alacsonyabb társadalmi státuszú családok – sokszor meg sem próbálja a jelentkezést. Ezt az is alátámasztja, hogy a két év alatt egy roma vagy külföldi származású gyermek sem tanult itt tovább a józsefvárosi óvodákból kilépve (7. táblázat). Érdekes még ennél az iskolánál, hogy bár az önkormányzati óvodákból kevesen tanulnak itt tovább, a nem önkormányzati fenntartású óvodákkal készített interjúk során (további részleteket ld. alább), a Fazekast szinte minden interjúban – még az angol nyelvű óvodákban is – egyik fő kerületi továbbtanulási irányként említették az óvodavezetők.

Az ábra alapján látható, hogy néhány óvodát leszámítva (Százszorszép, Mackóvár, Székhelyóvoda), az elballagó óvodások minden esetben a hozzájuk relatíve legközelebb eső általános iskolát választják. A Mackóvár esetében a Losonci téri iskola is kifejezetten népszerű, a Székhelyóvoda esetében pedig a Deák Diák is, szóval ezeknél az óvodáknál is úgy tűnik, hogy a

szülők előszeretettel viszik gyermeküket a földrajzi szempontból leginkább elérhető iskolák egyikébe. Látható még, hogy a Pitypang óvodából a 10. kerületi Bem József iskolában tanulnak tovább a legtöbben. Ez szintén ezt a tendenciát igazolja, hiszen ez az óvoda kifejezetten távol esik a 8. kerületi iskoláktól. Önmagában az, hogy az óvodáskorú gyermekek az óvodájukhoz legközelebb eső iskolát választják, még nem feltétlenül jelent sem rosszat, sem jót, de jelzésértékkel bírhat arra nézve, hogy a szülők mi alapján választanak iskolát gyermeküknek. A képet árnyalhatja, ha feltárjuk, ezek az iskolák milyen eredményekkel rendelkeznek.

Ehhez, akár a tavalyi jelentésünkben, a KRTK Adatbankján keresztül a 2023-as Országos kompetenciamérés hatodik osztályos telephelyi adatait²⁰ használjuk. Mivel a mérés az ország összes iskolájára kiterjed a speciális képzési tantervet vivő iskolákon kívül, ezért megfelelő alapot ad arra, hogy adott évben az egyes iskolák matematika és szövegértés teljesítményét egymáshoz hasonlíthassuk.²¹ Az 7. táblázatban a matematika és szövegértés pontszámok átlagát együttesen mutatjuk be.²² A táblázatok első oszlopában az átlagos kompetenciaeredmények láthatók az adott józsefvárosi iskola hatodik évfolyamán. Az utolsó három oszlop az adott iskolát választó gyermekek számát mutatja az óvodaigazgatók adatközlései alapján (a 2 év összege²³).

A józsefvárosi óvodákból a VIII. kerületi iskolák közül mindkét évben a legtöbben a Molnár Ferenc iskolát választották, amely a kerület 2. legjobb kompetenciaeredményű iskolája a Fazekas után. Ez az iskola azonban a roma és a külföldi gyermekek körében is népszerűnek mutatkozik, a 86 gyermekből 24 roma és 14 külföldi származású kezdte meg itt a tanulmányait. Szintén kifejezetten sokan mentek még a Losonci téri, a Vajda Péter és a Deák Diák iskolákba. Ezekben az iskolákban relatíve több roma gyerek tanul tovább és kicsit alacsonyabb kompetenciapontszámok jellemzők. A legrosszabb kompetenciaeredménnyel a Németh László iskola rendelkezik, itt kevesebb gyerek tanult tovább, de nekik több mint felük roma. A Csia Lajos (nem állami) iskolában kevés józsefvárosi óvodából kikerülő gyermek tanul tovább, és aggasztónak tűnik, hogy szinte csak roma származásúak. Azonban ez az iskola a kerületi átlag feletti kompetenciaeredménnyel rendelkezik.

²⁰ Egy iskolának több telephelye is lehet, amelyek időnként más képzéstípussal (például az egyik telephelyen általános iskolai, a másikon óvoda nevelés zajlik), gyakran pedig más címen lévő iskolaépületek. A VIII. kerületben a jelen esetben releváns iskolák közül egyedül a Deák Diáknak van több telephelye is, így a jelentésben az eredményeket a két telephely átlagára vonatkozóan mutatjuk be.

²¹ 2001 óta a magyar iskolák 6., 8., és 10. osztályában matematikából és szövegértésből úgynevezett kompetenciafelmérő tesztet írnak a diákok. 2021-től kezdve, részben a Covid-járvány hatására a papír alapú méréseket felváltották a digitális mérések (Oktatási Hivatal, 2024).

²² A tavalyi jelentésünkben részletes elemzéseket végeztünk a szövegértés és a matematika eredményekre, amely igazolja, hogy megfelelő választás az átlagot vizsgálni.

²³ Azért választottuk a két év összegének bemutatását, hogy csökkentjük a zajt – ez a döntés persze szándékoltan elrejtje a két év közötti változásokat (pl. a Losonci téri iskolában tovább tanuló roma gyermekek aránya megugrott 2024-ről 2025-re). Természetesen néhány további év vizsgálatba való bevonása után, a jövőben itt is érdemes lehet majd trendeket elemezni.

7. Táblázat – Átlagos kompetenciaeredmények a józsefvárosi iskolákban, 2023

	átlagos pontszám	eltérés az országos átlagtól (%)	józsefvárosi továbbtanulók 2024, 2025	ebből romák származásúak	ebből külföldi származásúak
Deák Diák	1273	-11%	51	26	4
Németh L.	1210	-15%	18	10	...
Vajda P.	1363	-4%	68	30	7
Losonci téri	1292	-9%	70	26	...
Molnár F.	1444	1%	86	24	14
Fazekas	1662	17%	24	0	0
Csia Lajos	1386	-3%	12	11	0
JEGYMI	-	-	10	7	0
Kerületi átlag	1363	-4%	339	134	29
Budapesti átlag	1484				
Országos átlag	1427				

Megjegyzés: A Deák Diák iskolának két telephelye van, a kettő átlagát szemléltetjük. A kompetenciamérések eredményei minden esetben átlagos értékeket mutatna (átlagos pontszám alatt a matematika és a szövegértés átlagát értjük). A kompetenciamérés adatai a 2022/2023-as tanévből, a gyermekek számára vonatkozó adatok pedig a 2024 és 2025 tavaszán elbállagó óvodás gyermekekre vonatkoznak. A JEGYMI-re vonatkozó adatokat nem szerepeltetjük, mert a speciális iskolákban a kompetenciamérést vagy senki, vagy csak nagyon kevés gyermek írja meg, így azok nem tekinthetők megbízhatónak. A „józsefvárosi továbbtanulók” oszlopban csak azon gyermekek létszáma látható, akikről tudjuk, mely iskolában tanultak tovább, több óvoda esetében előfordult ugyanis, hogy az óvodaigazgatók nem rendelkeztek minden gyermekkel kapcsolatban pontos információkkal. A táblázat utolsó oszlopában, az adatok érzékenysége való tekintettel, az alacsony létszámokat „...”-tal jelöltük.

A két év józsefvárosi továbbtanulásra vonatkozó adatai erősen korrelálnak egymással (a korrelációs együttható igen magas: 0,945), ami megerősít minket arról, hogy a bemutatott mintázatok stabilnak tűnnek (de egyelőre csupán két év adataival rendelkezünk). Kisebb eltérések vannak 2024 és 2025 között, például idén a Napvirág óvodából valamivel többen választották a Molnár Ferenc iskolát, mint a Losonci téri (de ezt a Losonci téri 2024-es dominanciája ellensúlyozza az aggregált térképen), illetve a Csodasziget óvodában 2025-ben nem volt domináns iskola. Két fontosabb különbséget figyelhetünk meg a két év közt: egyrészt, 2025-ben nagyobb a kerületen kívül továbbtanulók aránya (2024: 30%, 2025: 41%), másrészt, ezzel párhuzamosan, nagyobb a kerületben maradók körében a roma gyermekek aránya (2024: 26%, 2025: 56% - de ezt az adatot árnyalja, hogy 2024-ben az összes óvodai ballagónak 21%-a volt roma, míg 2025-ben 38%-a). Két év adataiból ez még véletlen is lehet: a következő években érdemes ezeket a tendenciákat tovább elemezni.

A kerületen kívül továbbtanulásnak több oka is lehet. Több óvodavezető jelezte a kérdőívben, hogy a gyermekek gyakran költözés miatt választanak kerületen kívüli iskolát (akár távoli városrészekre vagy más településekre). Egy másik, szakpolitikai szempontból relevánsabb indok lehet, ha úgy látják, hogy a kerületen kívüli iskolák jobb képzést tudnak nyújtani. Ezekből a döntésekből mintázatok is kirajzolódnak arra vonatkozóan, hogy melyik iskolák válnak népszerűvé a kerületen kívül. A 4. ábrán azokat a kerületen kívüli iskolákat is jelöltük, ahol valamelyik évben (2024-ben vagy 2025-ben) legalább 4 józsefvárosi óvodás továbbtanult (konkrét létszámokat ld. a függelékben). Látható, hogy ezek az iskolák mind szomszédos kerületekben helyezkednek el, illetve több is kéttannyelű általános iskola (KT-vel jelölve). A

kéttannyelvű intézmények mind az összes gyermek, mind a – logikus módon – a külföldi gyermekek szempontjából kifejezetten népszerűek (a legnépszerűbb a kerületi iskola, a Molnár Ferenc, is ilyen intézmény). Bár a magánóvodáktól (ld. alább) adatokat nem, csak kvalitatív válaszokat kaptunk, azok szerint a Budapesten továbbtanuló óvodásaik családjainak jelentős része szintén kerületen kívüli iskolákat választ.

A tavalyi jelentésünkben részletesen bemutattuk, hogy bár önmagában a távolabbi iskola nem jelent egyértelműen jobb iskolai teljesítményt, azok a gyermekek, akik nem maradnak a kerület iskoláiban, általában a más kerületek jobb iskoláiba kerülnek (kompetencia pontszámok szerint). A roma gyermekek továbbtanulása szempontjából pedig láttuk, hogy amellet, hogy alapvetően hajlamosabbak a kerületben maradni, és nagy arányban a rosszabb átlagos kompetenciaeredményekkel rendelkező iskolákba kerülnek, azok a roma gyermek, akik nem Józsefvárosban tanulnak tovább, szintén jól teljesítő iskolákba kerülnek.²⁴ Tehát azok a roma gyermekek, akik nem a 8. kerület valamely általános iskolájában tanulnak tovább, feltehetően kevésbé maradnak le nem roma társaiktól, mint azok, akik a kerületben maradnak. Ezek a tendenciák idén is visszaigazolódottak, azzal együtt, hogy nagyon kevés roma gyermek megy kerületen kívüli iskolákba.

Mint említettük, 2025-ben nagyobb arányban jelentkezett kerületen kívüli továbbtanulás, mint tavaly. A legnagyobb arányban a Pitypang (89%) és a Tá-Ti-Ka (52%) óvodákban hagyták el a kerületet, míg a legkisebb arány a Mackóvárbán (4%) és a Napvirágban (19%) jelentkeztek. Ha megmérjük a kapcsolatot a kerületen kívüli továbbtanulási arányok és teljes óvodai létszámok roma arányai közt, -0,71-es korrelációs együtthatót kapunk, ami azt jelenti, hogy azokban az óvodákban, ahol magasabb a roma arány, kisebb arányú kerületen kívüli továbbtanulás jellemző.

BÖLCSŐDE IGÉNYBEVÉTELE

Az a döntés, hogy a még nem óvodáskorú gyermek nap közben igénybe vegye-e a nem kötelező és nem is feltétlenül ingyenes önkormányzati bölcsődét, mind a kisgyermekes család, mind a szabályozó állam részéről összetett. Mindazonáltal, a nemzetközi és az oktatásgazdaságtani elméleti összefüggéseket felvázoló hazai szakirodalom plauzibilissé teszi azt a hipotézist, hogy megfelelő óvodáztatással együtt, a bölcsődében nevelés mind rövid távon, a szülő munkavállalását lehetővé téve, mind a szocializáció révén hosszú távon is jó kimenetekhez vezet a hátrányos helyzetű gyermekek esetében (Blaskó *et al.*, 2009, OECD, 2006).

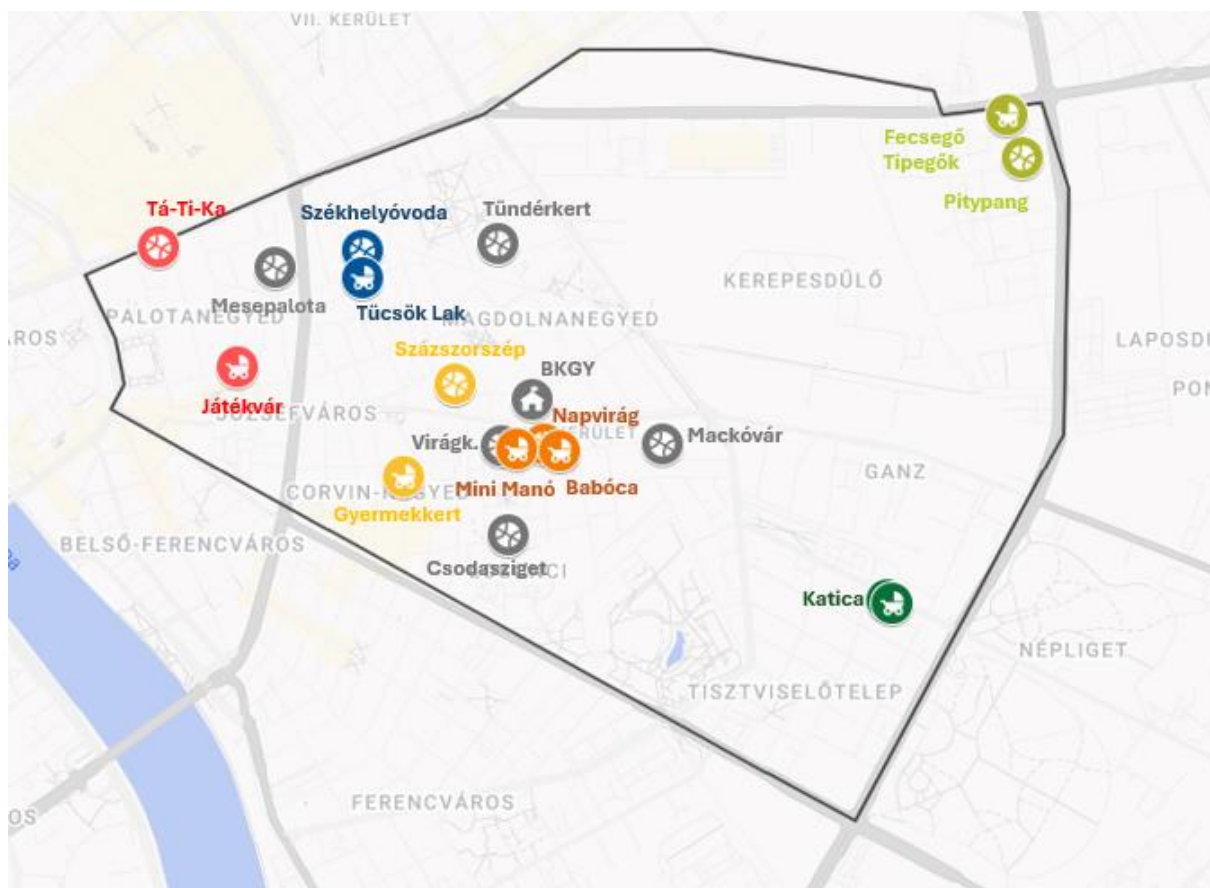
Idén arra is megkértük az óvodavezetőket a kérdőívben, hogy adják meg, hogy a 2025 szeptemberében beóvodázott gyermekek közül hányan érkeztek a különböző józsefvárosi bölcsődékből, illetve ez hogyan bontható származás szerint (kérdőívet ld. a függelékben). Ezeket az adatokat a továbbtanuláshoz hasonlóan egy térképen szemléltetjük (5. ábra), babakocsival jelöltük a józsefvárosi bölcsődéket. A színek azt jelzik, hogy az adott bölcsődéből melyik óvodába mentek a legtöbben. Mint látható, az iskolaválasztáshoz hasonlóan itt is jelentős szerepet játszanak a földrajzi távolságok. A Gyermekkert és a Játékvár bölcsőde kivételével, mindenholnabba az óvodába mentek a legtöbben, ami a legközelebb fekszik a bölcsődéhez

²⁴ Ez elsősorban a matematika pontszámokra jellemző, a szövegértés esetében nem mindig.

(de a Játékvár és a Gyermekkert bölcsődékből is közeli óvodák lettek a dominánsak, illetve a Játékvárból a Mesepalotát is sokan választották). Természetesen a szürkével jelzett óvodákba is érkeztek a józsefvárosi bölcsődékből, azonban igaz az, hogy a színes óvodákban jelentősen nagyobb a bölcsődéből érkezők aránya (8. táblázat). Ezt a mintázatot a földrajzi szempontokon túl az is befolyásolhatja, hogy gyakran egy-egy bölcsődéből több gyerek szülei közösen választanak óvodát, hogy megtartsák a gyermekek közt kialakult kapcsolatot. A gyerekcsoportok közös mozgása azonban elősegítheti, hogy a (megengedett) bölcsődei szegregáció „átsugározzon” az óvodai szintre, illetve megnehezíti a csoportlétszámok tudatos alakítását is.

5. Ábra – Térkép a 2025-ben bölcsődét befejező gyermekek óvodaválasztásáról

Megjegyzés: Az ábrán labdával a józsefvárosi óvodákat, babakocsival pedig a bölcsődéket jelöltük. BKGY-val a Biztos Kezdet Gyerekházat rövidítettük.

Azzal kapcsolatban, hogy melyik óvodában mekkora a bölcsődékből – illetve azon belül is a józsefvárosi bölcsődékből – érkezők aránya (az újonnan érkező kiscsoportos korúak között), 2024-re és 2025-re vonatkozóan rendelkezünk adatokkal, amelyeket a 8. táblázatban mutatunk be. Az utolsó oszlopban az idei adatgyűjtésből származó teljes óvodai létszámra vonatkozó roma arányokat is szemléltettük. Az alsó sorban látható korrelációs együtthatók az évek közti együttmozgást jelzik (azonos arányokon belül), illetve az utolsó oszlopban pedig a roma arány és a bölcsődéből érkezők aránya (2025) közötti kapcsolatot mértük.

8. Táblázat – Bölcsőde igénybevétele a józsefvárosi óvodákban

	Bölcsődéből érkezők aránya		Józsefvárosi bölcsődéből érkezők aránya		Roma arány
	2025	2024	2025	2024	2025
Katica	52%	49%	48%	43%	27%
Pitypang	72%	64%	61%	45%	17%
Tá-Ti-Ka	64%	46%	48%	46%	26%
Mesepalota	52%	25%	39%	15%	38%
Csodasziget	30%	32%	26%	29%	38%
Virágkoszorú	14%	19%	14%	19%	52%
Százszorszép	52%	52%	45%	52%	48%
Székhelyóvoda	71%	36%	67%	36%	55%
Mackóvár	30%	19%	30%	6%	82%
Napvirág	87%	48%	78%	41%	30%
Tündérkert	31%	23%	31%	23%	34%
Kerületi átlag	52%	39%	45%	34%	40%
Korreláció	0,74		0,62		-0,47 ²⁵

Megjegyzés: A „Roma arány” oszlop, az a roma gyermekek számát viszonyítja az összes gyermek számához 2025-ben, a teljes óvodára nézve. A „Kerületi átlag” sor az összes óvodára vonatkozó arányokat mutatja egyben (bölcsődéből vagy józsefvárosi bölcsődéből érkezők vagy roma gyerekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja mutatót.

Látható, hogy 2025-ben a kerületi átlag 52%, tehát a kiscsoportosok fele bölcsődéből érkezik (45% kerületi bölcsődéből) az józsefvárosi óvodákba, ami relatíve magas arány. 2024-ben alacsonyabb (39%), volt ez az arány, azonban két év adatából még nem érdemes trendekre következtetni. A legtöbb óvoda hasonló arányban vett fel bölcsődéből gyermekeket a két évben (ezt visszaigazolja a magas, 0,74-es korrelációs együttható), azonban a Napvirág, a Székhelyóvoda és a Mesepalota esetében közel 30 százalékponttal (vagy annál is többel) nőtt a bölcsődéből érkezők aránya.

Mint azt a korrelációs együttható is mutatja, találunk egy közepesen erős negatív összefüggést a bölcsődéből érkezők aránya és a roma arány között; azaz azokban az óvodákban, ahol relatíve több roma gyermek van alacsonyabb a bölcsődéből felvettek száma (pl. Mackóvár, Virágkoszorú), míg ahol pedig alacsonyabb a roma arány ott több a bölcsődéből érkező (pl. Pitypang, Tá-Ti-Ka). Azonban nem minden esetben van ez így, a Székhelyóvodában például az 50% feletti roma arány ellenére idén a kiscsoportosok 71%-a bölcsődéből érkezett (szinte mindenki a Tücsök Lakból).

A bölcsődei folyamatok mélyebb megértése céljából interjút is készítettünk a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék vezetőjével. Elmondása szerint, bár a roma családoknál a bölcsőde kulturális-szociális okokból nem mindig népszerű, informális csatornákon, illetve a Biztos Kezdet Gyerekház munkájának köszönhetően, mára változatos a gyermekek szociális helyzet szerinti összetétele a bölcsődékben. Felmerült azonban, hogy a sávós térítési díj egyes alacsonyabb státuszú családokat elijeszthet a szolgáltatás igénybevételeitől – még akkor is, ha egyébként az ő

²⁵ A bölcsődéből érkezők arányával (2025)

jövedelmük mellett számukra ingyenes lenne a bölcsőde. A térítési díjas rendszer, bár az alacsony díjak miatt általában nem megterhelő azoknak a családoknak sem, akik fizetős sávba esnek, illetve érvényesíti a vertikális igazságosság eszményét, nehezebben kommunikálható, mint a teljesen ingyenes bölcsődei ellátás (ami a rendszer több más budapesti kerületben). Ezt a problémát egy kommunikációs kampánnyal (bemutatva az elérhető szolgáltatásokat és a modern infrastruktúrát), illetve rugalmasabb ellátási formákat nyújtva igyekeznek enyhíteni. Népszerű viszont például az időszakos felügyeleti szolgáltatásuk, amelyet GYED-en lévő anyuka és TAJ kártya nélküli gyermek esetén is igénybe lehet venni, óránként 500 Ft-os díjjal, havi szerződéses formában.

HIÁNYZÁSOK

Az óvodai nevelés sikerességére és a továbbtanulási lehetőségekre kihatással lehet az óvodai hiányzások mértéke is, így a 2024-es és az idei monitoring jelentésben már az erre vonatkozó adatokat is ismertetjük.

9. Táblázat – Roma és külföldi gyermekek hiányzásai a józsefvárosi óvodákban, 2025. szeptember 1. - október 31., 1 hónapra vetítve

	Összes gyerek	Romák		Külföldiek	
	1 főre	1 főre	eltérés	1 főre	eltérés
Katica	4,09	4,57	0,48	1,95	-2,13
Pitypang	3,39	7,68	4,30	1,77	-1,62
Tá-Ti-Ka	5,11	6,10	0,99	6,88	1,76
Mesepalota	4,15	4,73	0,58	4,63	0,48
Csodasziget	2,46	0,34	-2,12	0,18	-2,27
Virágkoszorú	2,72	0,14	-2,58	0,06	-2,66
Százszorszép	3,06	3,03	-0,03	1,00	-2,06
Székhelyóvoda	5,58	5,44	-0,14	8,13	2,54
Mackóvár	5,37	6,09	0,72	5,60	0,23
Napvirág	3,18	0,41	-2,77	0,43	-2,76
Tündérvilla	1,22	1,10	-0,13	1,90	0,68
Kerületi átlag	3,62	3,58	-0,04	2,13	-1,49

Megjegyzés: Az eltérés oszlopban a teljes óvodából számolt hiányzási arányt viszonyítottuk a kisebbségi csoportok hiányzási arányaihoz. A „Kerületi átlag” sor az összes óvodára egyben számolt 1 főre jutó hiányzási arányt mutatja, tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja a mutatót.

A 9. táblázat azt mutatja meg, hogy az adott óvodai létszámhoz képest mekkora volt az egy főre jutó napi hiányzások száma 2025 szeptemberében és októberében, 1 hónapra vetítve (melynek célja egyrészt, hogy hónapok fluktuációját simítsuk, másrészt, hogy könnyebben összevethető legyen a tavalyi adattal, ami csak a szeptember hónapra vonatkozott). A 2024-es adatokkal készített hasonló táblázat a függelékben látható.²⁶ Mint már tavaly is írtuk, a hiányzási

²⁶ Ha összehasonlítjuk az óvodák értékeit a 2024-es és 2025-ös táblázat közt, 0,4-0,5 közötti korrelációs együtthatókat látunk, azaz közepesen korrelál, hogy egy adott óvodának milyen hiányzási szintje van a két évben. Ez érthető: vannak évek közt viszonylag állandó (pl. pedagógusok szigorúsága, ami a beteg gyermek óvodába küldését illeti) és véletlen faktorok (pl. óvodai „járványok”) is, amelyek egyaránt befolyásolják a hiányzásokat.

mintázatokat erősen befolyásolhatja például egy vírusos fertőzés, így az óvodák egymáshoz, illetve kerületi átlaghoz való viszonyítása (valamint az évek közti összevetés is) zajos lehet. Célravezetőbbnek tartjuk a kisebbségi hiányzási napok számát elsősorban a teljes óvodai létszám hiányzási napjaihoz mérni, így az eltérés oszlop ezt mutatja óvodánként. Például a Katica óvodában egy gyermek átlagosan négy napot hiányzott egy hónapra vetítve, ami roma származásúakra számítva körülbelül fél nappal volt több, a külföldiekre nézve pedig két nappal kevesebb (tehát egy átlagos külföldi gyermek csak két napot hiányzott).

Mint látható, a Pitypang óvodában kiugróan magas volt a roma gyerekek hiányzási adata (bár tavaly ez mérsékeltebb volt), míg a Napvirágban, a Csodaszigetben és a Virágkoszorúban kevesebbet hiányoztak a roma gyermekek, mint az óvoda egésze. A kerületi átlagból azt láthatjuk, hogy a teljes kerületre vonatkozóan nincs jel a roma gyermekek kisebb vagy nagyobb fokú hiányzására, az óvodákat aggregálva a különbségek nagyjából kiegyenlítődnek. A külföldi gyerekek esetében a Mesepalota, a Tündérműkert és a Mackóvár leszámítva, mindenhol közel két nap eltérés is jelentkezik (pozitív vagy negatív irányban) – azonban itt fontos figyelembe venni, hogy relatíve kevés külföldi gyermek van az óvodákban, tehát az alacsony mintaelemszám kevésbé teszi ezeket az egy gyermekre vetített átlagokat megbízhatóvá.

NEM ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ ÓVODÁK A KERÜLETBEN

A Józsefvárosban 2025 őszén, miután 2024-ben a Magyar Evangéliumi Testvérek közösség óvodájának működését betiltotta a Kormányhivatal, öt nem önkormányzati fenntartású, de államilag engedélyezett és nyilvántartott óvoda van. Ezek közül *négynek* a fő paramétereit a 10. táblázatban mutatjuk be.²⁷ Az English Garden és a Mindenki Corvin angol nyelvű és középosztálybeli és az alatti háztartásoknak elérhetetlenül drága tandíjat szed. Mindkettő tart fenn saját, szintén fizetős bölcsődét is, amely egy fontos rekrutációs stratégiának mutatkozik. A Semmelweis Óvoda a Semmelweis Egyetem dolgozóit szolgálja ki ingyen, másoknak tandíjas (viszont lényegesen megfizethetőbb árat kér, mint az angol nyelvű magánóvodák), az Örömhírvétel pedig a görögkatolikus egyház fenntartásában ingyen nyújt „keresztény értékrendet” követő óvodáztatást. Ezek az óvodák nem működtetnek saját bölcsődét, azonban igyekeznek az önkormányzati bölcsődékből toborozni – a Semmelweis szerződésben és jó kapcsolatban áll a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődékkel, az Örömhírvétel pedig tájékoztatókat és szóróanyagokat szokott küldeni a JEB-nek.

A kerület nem dús, gazdag, nem nemzetközi-menedzser-diplomata háztartásba született óvodás korú gyermekeiért folyó versenyben – a kapacitást és a gyermekek összetételét figyelembe véve – elsősorban az Örömhírvétel, illetve valamilyen mértékben a Semmelweis tekinthető az önkormányzati óvodák riválisának – az interjúink szerint egyikbe sem kerülnek be a kerületi arányukat akár megközelítő mértékben roma gyermekek. Bár nem az önkormányzat a fenntartójuk, ezek az óvodák néhány konkrét kérdésben, programban egyértelműen együtt tudnának működni az önkormányzattal és a kerületi fenntartású óvodákkal – tapasztalataik,

²⁷ Az ötödik óvoda a Bárczi Gusztáv Óvoda, mely a Belső-Pesti Tankerület fenntartásában elkülönült gyógypedagógiai óvodáztatással foglalkozik, kizárólag SNI gyermekek számára. Az intézményt szakértői bizottság jelöli ki a gyermekek számára, nem a szülők választják.

eltérő pedagógiai programjaik a kerületi óvodák számára is érdekesek lehetnek.

10. Táblázat – A nem önkormányzati fenntartású óvodákkal készített interjúk fő pontjai

	The English Garden	Mindenkid Corvin	Semmelweis Óvoda	Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda
Fenntartás	Magán, Nonprofit	Magán (Nonprofit Kft.), profitorientált jellegű működés	Egyetemi fenntartású (Semmelweis Alapítványa), munkahelyi óvoda	Egyházi (Hajdúdorogi Metropolitai Főegyházmegye)
Alapítás	2008	2017		2019
Pedagógiai fókusz	Brit tanterv	Angol nyelvoktatás	Egészségfejlesztés, digitális kompetenciák, környezetvédelem, élményprojekt	Keresztény értékrend
Tandíj	Kb. 1.000 EUR/hó (kb. 400.000 Ft) + étkezés, van többféle ösztöndíjprogram	225.000 Ft/hó (étkezési ellátással együtt), néhány „akció”	Egyetemi hallgatónak és dolgozóknak ingyenes, külsősöknek 50.000 Ft/hó + étkezés	Ingyenes, csak az étkezésért kell fizetni
Pedagógusok	Bruttó 700.000-900.000 Ft + SZÉP kártya (de csak 25 nap szabadság), preferált külföldi képzettség	Alapbér + 20-30%, angol nyelvtudás elvárás	Alapbér + 15-20% (egyetemi forrásból)	Alapbér + magas Cafeteria
Kapacitás, csoportok	12 csoport (összesen 136 fő) + bölcsőde, vegyes csoportok, de van egy nagycsoport	2 óvodai csoport (16-16 fő, összesen 32 férőhely) + bölcsőde, vegyes csoportok	3 csoport, összesen 60 férőhely, vegyes csoportok	3 csoport, 75 férőhely (jelenleg 65 gyermek), vegyes csoportok (akartak egy nagycsoportot, de a szülők ellenezték)
Gyermekek összetétele	80% nemzetközi, 20% magyar, egész Budapestről, ösztöndíjasok közt gyakran romák	70% külföldi, 30% magyar (angol tanulás miatt), környékbeli, 1- 2 roma is volt már régebben, de nem jellemző	Egyetemi dolgozók gyermekai + környékbeli (sokan jönnek át kerületi óvodákból), romák nem jelentkeznek	Környékbeli családok, vallásosak és keresők is, 1-2 jómódú roma gyermek is volt már régebben, de nem jellemző
SNI	Autizmus befogadó (bizonyos szintig), van fejlesztés	Nem fogadnak SNI-t	Autizmus befogadó, van gyógypedagógus	Korlátozottan fogadnak SNI-t (autistát nem), BTMN van több
Továbbtanulás (iskola)	Nemzetközi iskolák (Britannica, ISB), kéttannyelvűek, erős magyar iskolák (Fazekas), segítenek a szülőknek	Kéttannyelvűek, erős magyar iskolák, nincs még utókövetés, plakátok + ha kérdezik, ajánlanak	Fazekas, Patrona, van fogadóóra + ha kérdezik, ajánlanak	Patrona, Szent Angéla, Ward, nincs még utókövetés, plakátok + nyílt nap
Kapcsolatok	Óvodaváltáskor keresik a másikat, "buborékban vannak", de nagyon nyitottak	Minimális (Nokia, önkormányzat technikai kapcs.), nyitottak	"Buborékban vannak", nincs igény, POK bázisintézménye szeretne lenni	Görögkatolikus hálózattal erős kapcsolat, jelzőrendszeri ülésekre mennek, pedszolgálattal, védőnővel jó kapcsolat
Igény az Önkormány- zattól	Népliget fejlesztése (Orczy messze van)	Zebra előttük az úton		Korlát, WC, parkolóhely a beszállítónak, tűzfal, felesleges szekrények

ALACSONYAN ISKOLÁZOTT SZÜLŐK KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ GYERMEKEI

A gyermekek későbbi előmenetelét, szociális háttérét jelentős mértékben meghatározza a szülők, főként az anya, iskolai végzettsége. Abban az esetben, ha a gyermek anyjának legmagasabb iskolai végzettsége nem haladja meg a 8 általánost, nehéz szociális helyzetűnek (továbbiakban NSZH) vettük. Az összehasonlítást itt is 2021 és 2025 között tesszük meg (2022 kivételével), mert a többi évről sajnos nem állt rendelkezésünkre megbízható adat.

A 11. táblázatban és 6. ábrán látható, az NSZH arányok tekintetében a kerületi átlagtól eltérő óvodák számát sikerült csökkenteni az elmúlt években, azonban a „lefelé kilógó” (kerületi átlagnál 5+ százalékponttal több NSZH-s gyermeket fogadó) óvodák száma továbbra is magas. Több óvodánál jelentős ingadozások figyelhetők meg az egyes évek között. Például a Mackóvár óvoda a 2021-es -38,4 százalékpontos eltérését 2,2 százalékpontos eltérésre változtatta 2 éven belül, tehát egy szegregált óvodából egy átlag közeli óvoda jött létre, azonban az utóbbi két évben újra nagyon megnőtt az NSZH arány. Hasonlót látunk a Székhelyóvodánál, azonban kicsit alacsonyabb NSZH arányokkal. A Tündérkertnél úgy tűnik, hogy az utóbbi két évben sikerült a kerületi átlag környékére vinni az NSZH arányokat. A Katica, a Csodasziget, a Virágkoszorú és a Napvirág óvodák esetében ingadozó arányokat látunk, nehéz egyértelmű trendeket azonosítani. A Pitypang és a Százszorszép óvodák nem mutattak jelentős változást az arányok alakulásában – a Pitypangba például folyamatosan erősen a kerületi átlag alatti NSZH gyermek került felvételre. A Tá-Ti-Ka esetében azt láthatjuk, hogy egyre kevesebb NSZH gyermek kerül felvételre, ami által egyre nő a kerületi átlagtól vett eltérésük is.

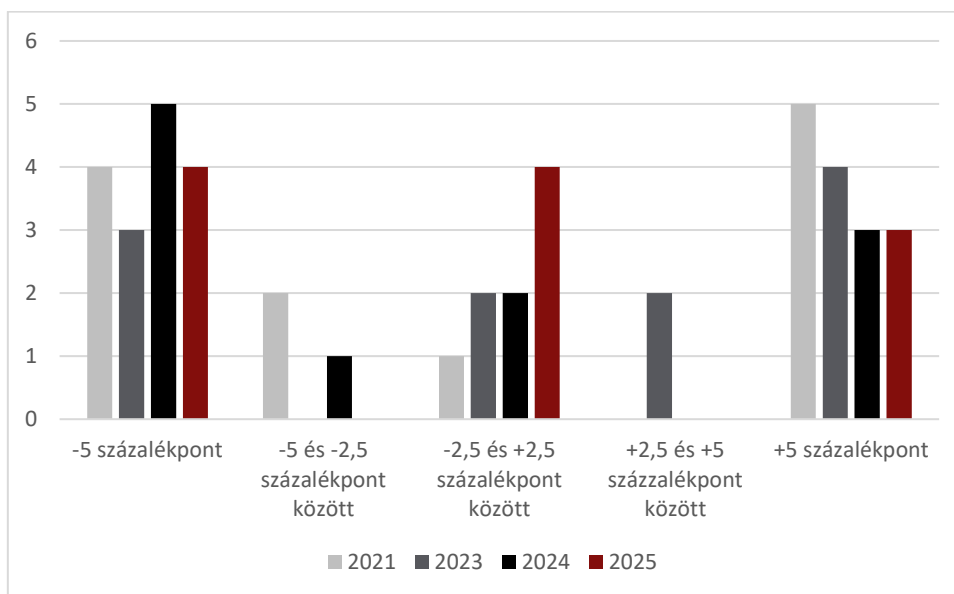
11. Táblázat – Az újonnan beiratkozó NSZH-s gyermekek aránya óvodánként, 2021-2025

	2021		2023		2024		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	31,7%	-5,1%	21,3%	0,0%	22,2%	-7,1%	21,4%	1,4%
Pitypang	7,1%	19,4%	8,0%	13,3%	2,7%	12,5%	2,9%	19,9%
Tá-Ti-Ka	20,8%	5,7%	13,0%	8,2%	3,1%	12,0%	3,8%	19,0%
Mesepalota	20,5%	6,1%	18,2%	3,1%	19,0%	-3,9%	32,4%	-9,5%
Csodasziget	27,6%	-1,0%	10,7%	10,6%	22,2%	-7,1%	20,8%	2,0%
Virágkoszorú	12,1%	14,4%	44,8%	-23,6%	0,0%	15,2%	22,7%	0,1%
Százszorszép	30,4%	-3,9%	30,8%	-9,5%	24,0%	-8,8%	29,4%	-6,6%
Székhelyóvoda	30,8%	-4,2%	14,3%	7,0%	21,7%	-6,6%	38,5%	-15,6%
Mackóvár	65,0%	-38,4%	19,0%	2,2%	27,8%	-12,6%	42,1%	-19,3%
Napvirág	35,0%	-8,4%	18,5%	2,7%	15,4%	-0,2%	25,0%	-2,2%
Tündérkert	37,9%	-11,4%	38,1%	-16,8%	13,6%	1,5%	17,4%	5,4%
Napsugár	0,0%	26,6%						
Kerületi átlag	26,6%		21,3%		15,2%		22,8%	

Megjegyzés: A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda NSZH arányát mutatja egyben (NHSZ gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja mutatót.

6. Ábra - Óvodák száma kerületi újonnan beiratkozó NSZH gyermekek arányának az átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI KEDVEZMÉNYBEN

RÉSZESÜLŐ GYERMEKEK

A célkitűzés szerint a kerületi átlagtól való eltérést rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) jogosult gyermekek tekintetében egy-egy óvodán belül 5 százalékpont alá igyekezett csökkenteni az Önkormányzat. Ahogy az a 12. táblázatban látható, hogy ez 2025-ig nem mindenhol valósult meg, de a tendencia szinte minden esetben biztató, amit a 7. ábrán megjelenített eredmények is alátámasztanak. A kerületi átlaghoz képest kimagaslóan magas státuszú óvodának számított 2018-ban a Pitypang és a Tá-Ti-Ka; mindkét óvoda esetében jelentősen csökkent a kerületi átlaghoz képesti eltérés (bár ehhez hozzá tartozik, hogy az RGYK-ra jogosult gyermekek aránya is jelentősen csökkent 2018 és 2025 között 14,2%-ról 6,4%-ra). Legrosszabb helyzetű óvodának a Napsugár és a Mackóvár számítottak 2018-ban. A Napsugár óvodát, épp a szegregált helyzete miatt az Önkormányzat összevonta a Gyerek-Virág óvodával, ami a jobb helyzetű óvodák közé tartozott 2018-ban. A 2022-es összevonás után az akkori Gyerek-Virág (jelenlegi Napvirág) korábbi relatív státusza nem változott jelentősen (a kerületi átlaghoz közelített). A Mackóvár esetében 18,1 százalékponttól 5 százalékpont alá sikerült csökkenteni a kerületi átlagtól való eltérést 2022-re, ám ezt követően az eltérés ismét megnőtt: 2025-ben az RGYK gyermekek aránya 15,7%, amely kiugró összes óvoda relatíve egyenletes értékei közül, 9,3 százalékponttal magasabb a kerületi átlagnál. A Százszorszép óvoda is aggasztó értékeket mutatott 2023-ban és 2024-ben, azonban 2025-re újra lecsökkent az RGYK-s gyermekek aránya a kerületi átlaghoz közeli értékre.

Fontos kiemelni, hogy az RGYK és HH (lásd alább) igazolásokat nem minden esetben kérik ki a családok (manapság egyre kevesebben), így ezek a mutatók kevésbé megbízhatóak és alsó becsléseknek tekintendők.

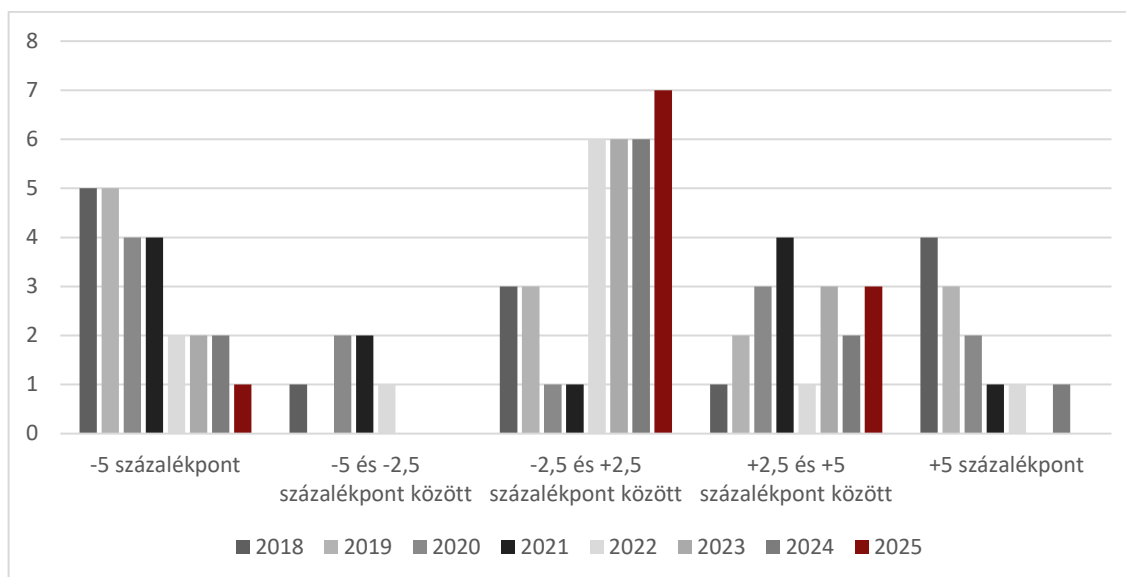
12. Táblázat – RGYK-ra jogosult gyermekek aránya óvodánként összesen, 2018-2025

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	10,0%	4,2%	8,9%	3,3%	5,5%	4,4%	4,8%	4,1%	0,7%	5,4%	2,3%	3,0%	4,3%	1,9%	3,8%	2,7%
Pitypang	0,7%	13,5%	1,7%	10,5%	1,7%	8,1%	4,2%	4,7%	2,6%	3,5%	4,0%	1,3%	2,5%	3,7%	3,6%	2,8%
Tá-Ti-Ka	5,5%	8,7%	4,0%	8,1%	2,4%	7,5%	2,5%	6,4%	3,6%	2,5%	5,3%	0,0%	3,5%	2,7%	3,9%	2,5%
Mesepalota	6,7%	7,4%	6,0%	6,2%	5,4%	4,5%	4,5%	4,4%	4,8%	1,3%	2,9%	2,4%	5,8%	0,4%	7,0%	-0,5%
Csodasziget	23,2%	-9,0%	23,6%	-11,5%	12,8%	-2,9%	12,2%	-3,3%	4,9%	1,2%	4,7%	0,6%	5,1%	1,2%	3,7%	2,8%
Virágkoszorú	20,0%	-5,8%	18,4%	-6,3%	16,4%	-6,6%	14,8%	-5,9%	5,6%	0,5%	3,8%	1,5%	0,0%	6,2%	7,6%	-1,2%
Százszorszép	14,2%	0,0%	17,9%	-5,7%	13,6%	-3,8%	5,6%	3,3%	5,8%	0,4%	10,4%	-5,1%	13,1%	-6,9%	8,1%	-1,7%
Székhelyóvoda	12,2%	1,9%	7,2%	4,9%	5,1%	4,8%	9,8%	-0,9%	6,8%	-0,7%	2,2%	3,1%	6,0%	0,2%	6,6%	-0,1%
Mackóvár	32,3%	-18,1%	23,5%	-11,3%	15,5%	-5,6%	18,8%	-9,9%	11,0%	-4,8%	19,1%	-13,8%	17,6%	-11,3%	15,7%	-9,3%
Napvirág	6,0%	8,1%	11,1%	1,0%	7,9%	2,0%	13,9%	-5,0%	11,8%	-5,7%	1,2%	4,1%	4,2%	2,1%	6,3%	0,1%
Tündérmű	19,7%	-5,5%	14,1%	-1,9%	15,1%	-5,2%	11,5%	-2,6%	15,8%	-9,7%	5,4%	-0,1%	5,5%	0,7%	6,7%	-0,2%
Napsugár	39,5%	-25,3%	20,0%	-7,9%	25,7%	-15,8%	15,0%	-6,1%	megszűnt							
Kincskereső	12,4%	1,8%	11,4%	0,8%	megszűnt								megszűnt			
Szivárvány	18,2%	-4,0%	megszűnt													
Kerületi átlag	14,2%		12,1%		9,9%		8,9%		6,1%		5,3%		6,2%		6,4%	

Megjegyzés: A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda RGYK arányát mutatja egyben (RGYK-s gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja mutatót.

7. Ábra – Óvodák száma a kerületi RGYK átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK

2018 és 2025 között a kerületi sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek aránya enyhén nőtt, 3,1-ről 3,7%-ra (2021 óta ennyi, vagy magasabb, 2022-ben 4,4%-on tetőzött). Fontos kiemelni, hogy az SNI tekintetében manapság főként az autizmus, ADHD és figyelemzavar tünetei dominánsak, amelyek kevésbé állnak összefüggésben a hátrányos helyzettel.

Az SNI gyermekek esetében a célkitűzés az volt, hogy egyik óvodában se legyen a kerületi átlagnál 2,5 százalékponttal több vagy kevesebb SNI-s gyermek. Már 2018-ban is viszonylag kevés olyan óvoda volt, ahol a kerületi átlagtól a meghatározott célnál nagyobb eltérés volt SNI-s gyermekek tekintetében. A korábban Gyerek-Virág (később Napvirág) és a Mackóvár óvodában egyáltalán nem volt SNI-s gyermek²⁸, míg a Napsugárba, a Kincskeresőbe és a Szivárvány óvodába több mint kétszer annyi SNI-s gyermek járt, mint a kerületi átlag. A Gyerek-Virág relatív jó státusza a Napsugárral való összevonás következtében romlott, de a Napvirágba járó SNI-s gyermekek arányának eltérése a kerületi átlagtól a legtöbb évben kitűzött célon belül van (2025-ben egy kicsit magasabb). A Kincskereső és a Szivárvány megszűnésével a Katica és a Tündérműhely korábbi, relatíve jó státusza valamivel romlott, 2023-ra mind az eltérés, mind az SNI-s gyermekek aránya újból jelentősen csökkent, majd az utóbbi két évben a Tündérműhelynél újra megnőtt az SNI arány (mára a célkitűzés feletti kerületi átlagtól való eltéréssel), míg a Katicánál alacsony maradt. A Székhelyóvodában 2021 óta jelentősen megnőtt az SNI arány, 2024-ben és 2025-ben a kerületi átlagtól való eltérése jócskán meghaladja az önkormányzati célkitűzés mértékét. Ez azonban összefüggésben állhat azzal, hogy ez az óvoda fekszik földrajzilag a legközelebb a JEGYMI-hez, illetve a Tücsöklak bölcsődéhez, amelyek az SNI-s gyermekekre specializált iskola és bölcsőde a kerületben. 2025-ben a Pitypang és a Tá-Ti-Ka óvodákban van a céltartományál kevesebb SNI gyermek, az utóbbiban 0.

²⁸ Ennek oka, hogy egyes óvodák az alapító okirataikban foglaltak miatt nem fogadhattak be SNI-s gyermekeket.

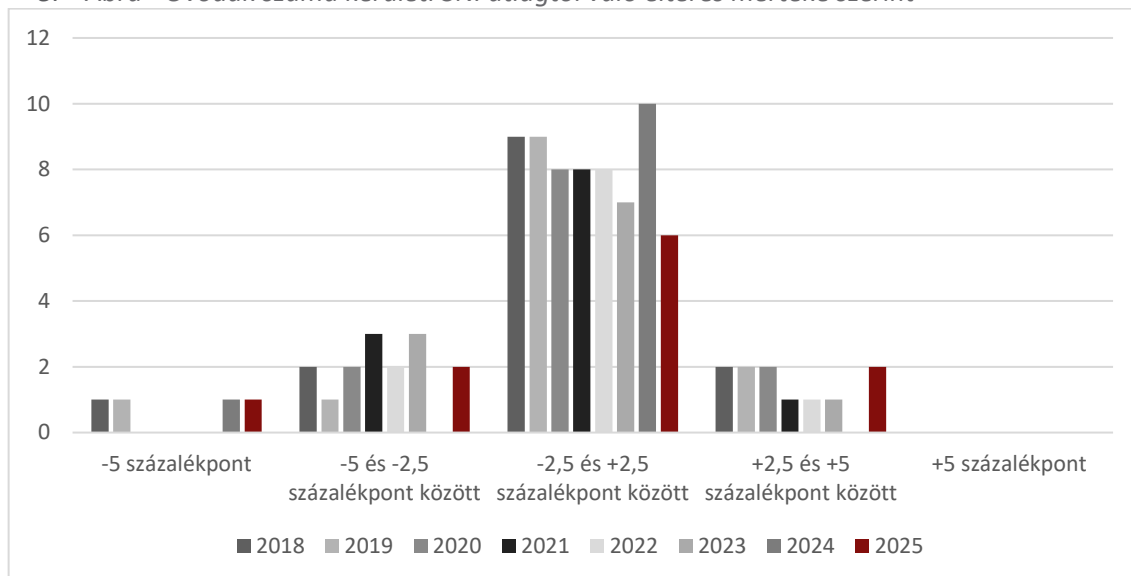
13. Táblázat – SNI-s gyermekek aránya óvodánként összesen, 2018-2025

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	4,6%	-1,5%	5,6%	-2,3%	5,5%	-1,9%	7,1%	-3,5%	7,2%	-2,7%	3,0%	0,7%	2,6%	1,2%	2,8%	0,9%
Pitypang	2,8%	0,3%	0,8%	2,5%	0,9%	2,7%	2,5%	1,1%	2,6%	1,8%	3,2%	0,5%	3,4%	0,4%	0,9%	2,8%
Tá-Ti-Ka	2,8%	0,4%	3,0%	0,3%	3,5%	0,0%	2,5%	1,1%	3,6%	0,8%	2,6%	1,1%	2,4%	1,4%	0,0%	3,7%
Mesepalota	0,8%	2,3%	0,9%	2,5%	0,9%	2,6%	0,9%	2,8%	3,8%	0,6%	6,8%	-3,1%	2,3%	1,4%	2,3%	1,4%
Csodasziget	1,4%	1,7%	1,4%	1,9%	1,3%	2,3%	3,7%	0,0%	6,2%	-1,7%	3,5%	0,2%	5,1%	-1,3%	4,9%	-1,1%
Virágkoszorú	4,7%	-1,6%	5,3%	-2,0%	4,1%	-0,6%	1,2%	2,4%	3,4%	1,1%	0,0%	3,7%	2,2%	1,5%	2,5%	1,2%
Százszorszép	0,8%	2,3%	1,4%	1,9%	2,3%	1,3%	2,4%	1,3%	2,2%	2,3%	3,0%	0,7%	3,6%	0,1%	4,1%	-0,3%
Székhelyóvoda	4,4%	-1,3%	4,8%	-1,5%	5,1%	-1,6%	3,7%	0,0%	4,5%	-0,1%	7,5%	-3,8%	9,6%	-5,9%	9,2%	-5,5%
Mackóvár	0,0%	3,1%	2,5%	0,8%	5,6%	-2,1%	2,9%	0,8%	1,4%	3,1%	1,5%	2,2%	4,1%	-0,3%	2,9%	0,9%
Napvirág	0,0%	3,1%	0,0%	3,3%	1,3%	2,2%	3,8%	-0,1%	6,5%	-2,0%	7,0%	-3,3%	2,8%	1,0%	6,3%	-2,6%
Tündérmű	1,5%	1,6%	0,0%	3,3%	7,0%	-3,4%	7,7%	-4,0%	7,9%	-3,5%	1,4%	2,3%	4,1%	-0,4%	6,7%	-2,9%
Napsugár	7,9%	-4,8%	8,0%	-4,7%	7,1%	-3,6%	6,7%	-3,0%	megszűnt							
Kincskereső	7,9%	-4,7%	11,4%	-8,1%	megszűnt											
Szivárvány	9,1%	-6,0%	megszűnt													
Kerületi átlag	3,1%		3,3%		3,5%		3,7%		4,4%		3,7%		3,8%		3,7%	

Megjegyzés: A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda SNI arányát mutatja egyben (SNI-s gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzítja mutatót.

8. Ábra - Óvodák száma kerületi SNI átlagtól való eltérés mértéke szerint

KERÜLETI ÓVODÁKBA JÁRÓ HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS

HELYZETŰ GYERMEKEK

Hátrányos helyzetű (HH) gyermekek tekintetében az EU-s program eredeti célkitűzése szerint az egy óvodába járó HH-s gyermekek aránya felfele nem térhet el 5, lefele pedig 2,5 százalékpontnál többel a kerületi átlagtól. A halmozottan hátrányos helyzet (HHH) definíciójában 2013-ban bekövetkezett változással összefüggésben a teljes intézményrendszerben radikálisan (összesen pár esetre) csökkent a HHH gyermekek aránya. Ebből kifolyólag csak a HH gyermekek arányát tekintjük mérvadónak.

A hátrányos helyzetű gyermekek aránya is jelentősen csökkent a kerületben 2018 és 2025 között: 6,8%-ról 2,7%-ra (igaz, a 2023-ra és 2024-re az előző évekhez képest némi növekedés és kicsit magasabb arány volt látható). 2018-ban a HH-s gyermekek arányát tekintve a Csodasziget (13%), a Tündérműhely (12,1%), a Napsugár (25%) és a Mackóvár óvoda (13,5%) volt a legrosszabb helyzetben. 2023-ra mind a négy óvoda elérte a kitűzött célt, hogy kevesebb mint 5 százalékponttal térjen el felfele a kerületi átlagtól. A Mackóvár óvoda HH aránya 2024-ben 9,5%-ra és közel 6%-os eltérésre emelkedett – azonban ez 2025-re újra visszacsökkent a kerületi átlag környékére. 2025-ben a Virágkoszorú óvoda mutat aggasztóan magas HH arányt, ami meglepő annak tükrében, hogy az előző évben 0%-on állt még a HH arány.²⁹ Mindeközben a szintén jó helyzetű Tá-Ti-Ka óvodákban sikerült a HH arányt a kitűzött 2,5 százalékpontos eltérésen belülre vinni. Bár a Pityang óvodában is sikerült 2018 és 2023 között mérsékelni a kerületi átlagtól való eltérést, az utóbbi két évben a HH gyermekek aránya ismét meghaladta a kitűzött 2,5 százalékpontos elméleti határt (ld. 13. táblázat, illetve 9. ábra)

²⁹ Mivel a HH-s gyermekek nagy része tavaly is az intézménybe járt, felmerül adathiba lehetősége.

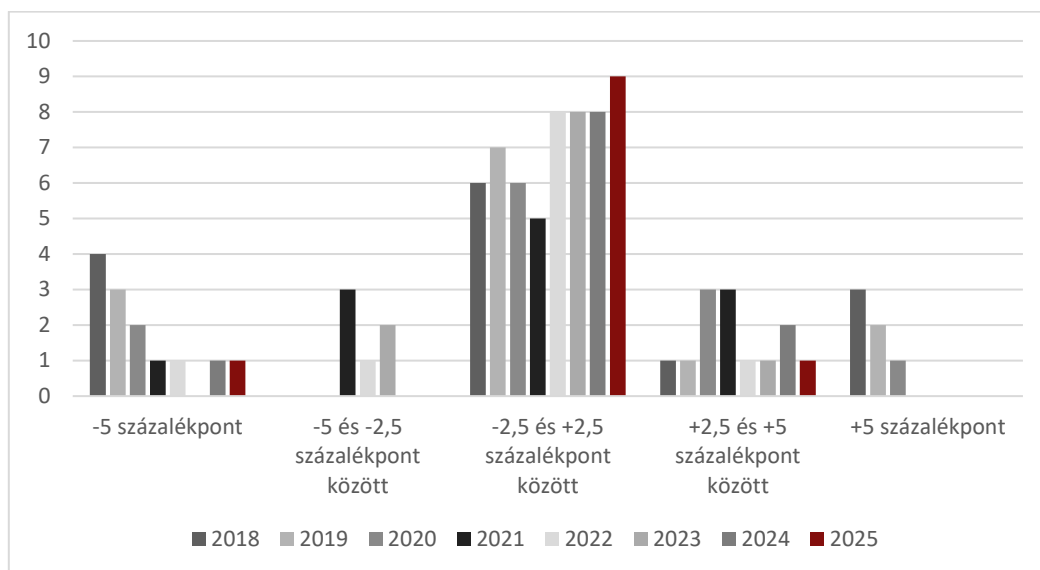
14. Táblázat - HH-s gyermekek aránya óvodánként összesen, 2018-2025

	2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés	arány	eltérés
Katica	7,7%	-0,9%	4,8%	2,0%	2,3%	2,9%	0,8%	4,5%	1,4%	1,3%	0,8%	2,7%	4,3%	-0,7%	2,8%	-0,1%
Pitypang	0,0%	6,8%	0,0%	6,9%	0,0%	5,3%	1,7%	3,6%	0,9%	1,9%	3,2%	0,3%	0,8%	2,8%	0,0%	2,7%
Tá-Ti-Ka	0,9%	5,9%	1,0%	5,9%	1,2%	4,1%	1,3%	4,1%	1,2%	1,6%	3,9%	-0,4%	3,5%	0,1%	1,3%	1,4%
Mesepalota	5,0%	1,7%	3,4%	3,4%	2,7%	2,6%	4,5%	0,8%	0,0%	2,8%	3,9%	-0,4%	2,3%	1,3%	3,5%	-0,8%
Csodasziget	13,0%	-6,3%	15,3%	-8,4%	6,4%	-1,2%	4,9%	0,4%	4,9%	-2,2%	2,3%	1,2%	3,8%	-0,1%	1,2%	1,5%
Virágkoszorú	8,2%	-1,5%	7,9%	-1,0%	5,5%	-0,2%	9,9%	-4,6%	1,1%	1,7%	2,6%	0,9%	0,0%	3,7%	10,1%	-7,4%
Százszorszép	4,7%	2,1%	9,3%	-2,4%	6,8%	-1,6%	4,0%	1,3%	2,9%	-0,1%	5,2%	-1,7%	5,8%	-2,2%	1,6%	1,1%
Székhelyóvoda	2,2%	4,6%	4,8%	2,0%	5,1%	0,1%	8,5%	-3,2%	3,4%	-0,6%	2,2%	1,3%	3,6%	0,0%	2,6%	0,1%
Mackóvár	13,5%	-6,8%	14,8%	-8,0%	11,3%	-6,0%	8,7%	-3,4%	6,8%	-4,1%	7,4%	-3,9%	9,5%	-5,8%	2,9%	-0,2%
Napvirág	1,2%	5,6%	7,4%	-0,5%	5,3%	0,0%	12,7%	-7,3%	2,2%	0,6%	1,2%	2,3%	1,4%	2,3%	2,5%	0,2%
Tündérkert	12,1%	-5,3%	7,8%	-1,0%	7,0%	-1,7%	6,4%	-1,1%	9,2%	-6,4%	8,1%	-4,6%	5,5%	-1,8%	2,7%	0,0%
Napsugár	25,0%	-18,2%	13,3%	-6,5%	15,7%	-10,5%	6,7%	-1,4%	megszűnt							
Kincskereső	5,6%	1,2%	6,3%	0,5%	megszűnt								megszűnt			
Szivárvány	6,1%	0,7%	megszűnt													
Kerületi átlag	6,8%		6,9%		5,3%		5,3%		2,8%		3,5%		3,7%		2,7%	

Megjegyzés: A „Kerületi átlag” sor az összes óvoda HH arányát mutatja egyben (HH-s gyermekek száma összesen a kerületben / gyermekek száma összesen a kerületben), tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzírtja mutatót.

9. Ábra - Óvodák száma kerületi HH átlagtól való eltérés mértéke szerint

ÖSSZEFOGLALÓ EREDMÉNYEK, AJÁNLÁSOK

Az 15. táblázatban bemutatott összefoglaló statisztikákból látható, hogy a változtatásokat megelőző 2018-as évhez, illetve, ahol a statisztikai adatok csak az ezzel az évvel való összehasonlítást teszik lehetővé, a 2020-as, illetve 2021-es évhez képest 2023-ra minden használt indikátor esetében csökkent a kerületi átlagtól való átlagos eltérés mértéke, ami arra utal, hogy közeledtek egymáshoz a kerület óvodái az odajáró gyermekek státuszát tekintve: a beavatkozás annak szorosan vett időszakára vonatkoztatva összességében sikeres volt. 2024-re azonban a csökkenés a roma és a külföldi származású gyermekek esetében már nem folytatódott, hanem a különbség növekedni kezdett. 2025-re a roma származásúaknál tovább nőtt az átlagos abszolút eltérés (bár még mindig a 2022-es szint alatt maradt, illetve a szegregációs indexben enyhe csökkenést figyeltünk meg tavalyhoz képest), valamint a HH és az NSZH arányok alapján is fordulni látszik a trend. Az utóbbi két év eredményei szerint néhány indikátor esetében a külön oktatás veszélyét jelző arány-eltérések nőttek az óvodák között, ami már indokolhat egy olyan mélyrehatóbb vizsgálódást és esetleg beavatkozást, amely a leginkább érintett óvodák beiratkozási mintázataira vonatkozik. Ez kimerülhet a leginkább érintett óvodák vezetőivel való alapos egyeztetésben is, de elvezethet az intézményrendszer vagy beóvodázási körzetek újabb átszabásához is.

Az óvodán belüli, csoportok közötti szegregációs indexek továbbra sem adtak okot aggodalomra, azonban a 2025-re néhány óvoda esetében ez is nőni kezdett, erre érdemes lesz a következőkben figyelmet fordítani.

Az óvoda-iskola átmenet mintázatok nagyrészt egybevágnak a tavalyi eredményekkel, a józsefvárosi óvodás gyermekek szüleinek nagy része az óvodához legközelebb eső, gyakran rosszabb eredményekkel rendelkező általános iskolákat választja, vagy csak oda nyer felvételt, míg azok a gyermekek, akik nem a 8. kerületben tanulnak tovább, jellemzően jobb átlageredményekkel rendelkező iskolákba kerülnek. A józsefvárosi óvodákból a roma

gyermek még nagyobb eséllyel mennek óvodájukhoz (és minden valószínűség szerint, lakóhelyükhöz) közele, sajnos a budapesti átlagnál gyengébb oktatást nyújtó állami iskolákba. Az ideai eredmények szerint a kerületen kívül való továbbtanulás nagyobb mértéket öltött, ám a roma gyermeknél továbbra sem jellemző opció. Továbbra is úgy gondoljuk, ezügyben lehet teendője az Önkormányzatnak: első lépésben az óvodapedagógusok, második lépésben a szülők, különösen a roma szülők információkkal való segítségével, eredményeink disszeminációjával, illetve, ha erre politikai és anyagi kapacitás van, azoknak az alacsonyabb státuszú szülők támogatása révén, akik a hosszabb napi iskolába járás nyilvánvaló terhe dacára távolabbi, de jobb iskolába íratnák be most a Józsefvárosban nagycsoportos gyermeküket.

Az ideai monitoring alkalmával először bemutatott bölcsődei mintázatok szerint, az önkormányzati bölcsődék népszerűek a józsefvárosi családok körében, de igénybevételüket, tekintve a kapacitás-tartalékot, érdemes lenne tovább bővíteni. 2025 szeptemberében beóvodázott gyermekek körében a kerületi átlag szerint a kiscsoportosok fele érkezett bölcsődéből (50%), és 44% kifejezetten józsefvárosi bölcsődéből. A bölcsőde-óvoda átmenet esetében is erőteljes területi mintázat látszik, amely összefügg azzal, hogy erős különbségek mutatkoztak az óvodák között abban, hogy a gyermekek mekkora arányban érkeznek bölcsődéből. Azokban az óvodákban, ahol több a roma gyermek, kevesebben jöttek bölcsődéből – elsősorban az ő vonzáskörzetükben lenne érdemes a bölcsődéket propagálni. Nem vagyunk abban sem biztosak, hogy a kerületi (tandíjas, a szintén tandíjas óvoda mellett működő) magánbölcsődébe járó gyermekek szülei mennyire vannak informálva az ingyenes vagy jóval olcsóbb önkormányzati alternatíva lehetőségéről.

A kerületi nem önkormányzati fenntartású óvodákkal érdemes lenne az önkormányzatnak és az önkormányzati óvodáknak valamilyen formában felvenni a kapcsolatot – bár ezek egy része jómódú, nem kerületi családokat szolgál ki, van közöttük olyan is, amely jobban kivehetné a részét a kerület gyermekeinek integrált óvodáztatásából.

15. Táblázat - Indikátorok kerületi átlagtól való eltérés statisztikái

Indikátor	év	átlag	szórás	átlagos abszolút eltérés	min	max	-5 százalékpont	-5 és -2,5 százalékpont	-2,5 és +2,5 százalékpont	+2,5 és +5 százalékpont	+5 százalékpont
RGYK	2018	0,016	0,107	1,127	-0,135	0,253	5	1	3	1	4
	2019	0,008	0,073	0,749	-0,105	0,115	5	0	3	2	3
	2020	0,007	0,071	0,659	-0,081	0,158	4	2	1	3	2
	2021	0,009	0,054	0,504	-0,064	0,099	4	2	1	4	1
	2022	0,006	0,044	0,364	-0,054	0,097	2	1	6	1	1
	2023	0,003	0,051	0,352	-0,041	0,138	2	0	6	3	0
	2024	-0,001	0,050	0,312	-0,062	0,113	2	0	6	2	1
	2025	0,002	0,035	0,230	-0,028	0,093	1	0	7	3	0
SNI	2018	0,004	0,031	0,343	-0,031	0,060	1	2	9	2	0
	2019	0,002	0,034	0,339	-0,033	0,081	1	1	9	2	0
	2020	0,002	0,024	0,239	-0,027	0,036	0	2	8	2	0
	2021	0,001	0,022	0,182	-0,028	0,040	0	3	8	1	0
	2022	0,000	0,022	0,188	-0,031	0,035	0	2	8	1	0
	2023	-0,001	0,025	0,178	-0,037	0,038	0	3	7	1	0

HH	2024	0,001	0,021	0,136	-0,015	0,059	1	0	10	0	0
	2025	0,001	0,027	0,224	-0,037	0,055	1	2	6	2	0
	2018	0,008	0,067	0,683	-0,068	0,182	4	0	6	1	3
	2019	0,005	0,048	0,476	-0,069	0,084	3	0	7	1	2
	2020	0,005	0,044	0,364	-0,053	0,105	2	0	6	3	1
	2021	0,005	0,037	0,320	-0,045	0,073	1	3	5	3	0
	2022	0,003	0,028	0,222	-0,028	0,064	1	1	8	1	0
	2023	0,002	0,024	0,190	-0,027	0,046	0	2	8	1	0
	2024	0,000	0,027	0,175	-0,037	0,058	1	0	8	2	0
	2025	0,001	0,027	0,224	-0,037	0,055	1	2	6	2	0
Roma	2020	0,045	0,219	1,687	-0,320	0,388	5	0	1	0	4
	2021	0,030	0,219	1,843	-0,329	0,440	6	1	0	0	5
	2022	0,021	0,140	1,160	-0,227	0,191	5	0	1	0	5
	2023	0,012	0,142	0,917	-0,253	0,299	3	0	5	1	2
	2024	0,000	0,163	1,404	-0,288	0,201	5	1	2	0	3
	2025	0,015	0,162	1,437	-0,224	0,304	5	0	0	2	4
NSZH	2021	0,000	0,168	0,121	-0,266	0,384	4	2	1	0	5
	2023	0,003	0,116	0,089	-0,133	0,236	3	0	2	2	4
	2024	0,005	0,096	0,079	-0,152	0,126	5	1	2	0	3
	2025	0,007	0,120	0,088	-0,165	0,205	2	4	3	0	3
Külföldi	2020	0,007	0,075	0,581	-0,070	0,124	3	1	1	2	3
	2021	-0,020	0,116	1,043	-0,127	0,206	2	1	1	1	7
	2022	-0,012	0,082	0,683	-0,112	0,152	3	0	2	1	5
	2023	0,012	0,073	0,580	-0,103	0,112	4	0	3	1	3
	2024	0,000	0,107	0,931	-0,179	0,154	4	1	1	1	4
	2025	0,004	0,076	0,617	-0,092	0,130	3	1	2	2	3

ENGLISH LANGUAGE SUMMARY

This monitoring report reviews the evolution of institutional inequalities within the municipal kindergarten system of Józsefváros (Budapest's 8th District) between 2018 and 2025. The primary objective of the analysis is to assess the effectiveness of the district's EU-financed Inclusive Kindergartens (Befogadó Óvodák) programme and related structural interventions in reducing segregation and social disparities between kindergartens, as measured by a set of standardized social and educational indicators.

The report relies on longitudinal administrative data collected annually from kindergarten directors, supplemented by spatial analysis, questionnaire-based information on transitions from nurseries to kindergartens and from kindergartens to primary schools. The indicators examined include Roma background, foreign nationality, the proportion of children eligible for regular child protection benefits (RGYK), disadvantaged (HH) status, special educational needs (SEN/SNI), absenteeism, and enrolment trends. For most indicators, the key analytical focus is the extent of deviation from the district average at the institutional level and the change in these deviations over time.

DEMOGRAPHIC AND ENROLMENT TRENDS

Between 2018 and 2025, total enrolment in municipal kindergartens declined from 1,313 to 963 children. This reduction reflects both broader demographic decline and the partial diversion of children into non-municipal institutions. Importantly, the pace of decline slowed during the early years of the Inclusive Kindergartens programme (from 2020 onwards), suggesting that policy interventions may have helped stabilize enrolment. Nevertheless, the renewed acceleration of decline in the last two years of the period indicates persistent structural pressures that require continued attention.

SOCIAL COMPOSITION AND INEQUALITY INDICATORS

A central finding of the report is the substantial reduction in inter-institutional disparities across all major social indicators. Statistical summaries show that, compared to the pre-intervention baseline year of 2018 (or 2020–2021 where data availability required), the average absolute deviation from the district mean decreased by 2023 for every indicator examined. This convergence suggests that kindergartens have become more similar to one another in terms of the social composition of enrolled children.

The proportion of children eligible for regular child protection benefits (RGYK) decreased sharply at district level, from 14.2% in 2018 to 6.4% in 2025. At the same time, the dispersion of RGYK shares across kindergartens narrowed considerably. While some institutions continued to show above-average concentrations, structural measures—most notably the merger of highly segregated kindergartens—contributed to a measurable reduction in extreme deviations. However, the report also identifies cases where previously reduced disparities began to widen again after 2022, underlining that desegregation effects are fragile and reversible.

A similar pattern is observed for disadvantaged (HH) children. Their district-wide proportion fell from 6.8% in 2018 to 2.7% in 2025. Due to changes in national definitions, the category of multiply disadvantaged (HHH) children became statistically negligible, and the analysis therefore focuses on HH status alone. Despite the overall decline, temporary increases and renewed concentration appeared in some kindergartens in 2023–2024, again highlighting the need for continuous monitoring.

Children with special educational needs (SEN/SNI) remained relatively evenly distributed across kindergartens throughout the period. Deviations from the district average were consistently low, and no systematic segregation along SEN lines was detected. The distribution of foreign-nationality children also showed moderate variation but no persistent institutional concentration.

ABSENTEEISM

The report introduces absenteeism as a new monitoring dimension in recent years. Absence rates vary significantly across institutions and social groups. Roma children exhibit higher-than-average absenteeism in several kindergartens. Given the documented relationship between early absenteeism, later school performance, and dropout risks, the report identifies absenteeism as an early warning indicator requiring targeted intervention.

TRANSITIONS AND SPATIAL DYNAMICS

Analyses of transitions from nurseries to kindergartens and from kindergartens to primary schools reveal strong spatial effects. Children typically move to the geographically closest institutions, reinforcing the importance of territorial planning. At the same time, the report confirms findings from educational sociology that early institutional pathways can reinforce later inequalities: children from different kindergartens tend to transition into different primary schools, contributing to longer-term stratification. Kindergartens play a role not only in early development but also in guiding families' later educational choices.

NON-MUNICIPAL KINDERGARTENS

The report also reviews non-municipal kindergartens operating in Józsefváros, including private, church-run, university-affiliated, and special education institutions. These institutions serve highly differentiated populations and, with the exception of a small number of free or workplace-based services, are largely inaccessible to lower-income families. While they do not constitute direct competitors to municipal kindergartens for most residents, the report identifies opportunities for professional cooperation, particularly in areas such as pedagogical innovation, inclusion practices, and staff development.

SUMMARY RESULTS AND RECOMMENDATIONS

This section concludes that, based on all available indicators, the Inclusive Kindergartens programme was successful during its core implementation period. By 2023, the average institutional deviation from district-level social indicators had decreased across the board,

indicating a clear convergence between kindergartens. Structural interventions, data-driven monitoring, and targeted administrative decisions contributed to these outcomes.

At the same time, the report emphasizes that the partial re-emergence of disparities after 2023 demonstrates the limits of one-off interventions. Sustained policy commitment is required to preserve and deepen the achieved results. The report recommends maintaining regular indicator-based monitoring, strengthening early-warning mechanisms (especially related to absenteeism), and continuing territorial and institutional coordination in enrolment planning. It also stresses the importance of communication strategies to ensure that disadvantaged families are not deterred from using available services, particularly in the context of differentiated fee systems in early childcare.

Overall, the report concludes that reducing early childhood educational inequalities is feasible at the local level, but only through continuous, adaptive governance that combines quantitative monitoring, structural interventions, and sustained political commitment.

FELHASZNÁLT IRODALMAK LISTÁJA

Berényi, Eszter, Berkovits, Balázs, Erőss, Gábor (2008). Iskolaválasztás az óvodában: a korai szelekció gyakorlata. In: Berényi, Eszter, Berkovits, Balázs, Erőss, Gábor: Az iskolába rendezett gyermek – kiváltság és különbségtétel a közoktatásban. Elérhető: https://real.mtak.hu/1676/1/47040_Z11.pdf

Berényi, Eszter (2018). Szabad iskolaválasztás és szegregáció. In: Fejes, József, Szűcs, Norbert: Én vétkem – helyzetkép az oktatási szegregációról. 57-66. old. Elérhető: <https://mek.oszk.hu/18200/18263/18263.pdf>

Blaskó, Zsuzsa, Cserpes-Gergely, Zsombor, Reszkető, Petra, Scharle, Ágota, Váradi, Balázs (2009). Az 1-3 éves gyermekek napközbeni ellátásának bővítése: költségvetési ráfordítás és várható társadalmi hatások. Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet. Elérhető: https://budapestinstitute.eu/uploads/BI_MEH_bolcsode_091109_FINAL.pdf

Hermann, Zoltán, Kertesi, Gábor, Varga, Júlia (2023). 3.2. A teszteredmények társadalmi egyenlőtlensége és az általános iskolai szegregáció. Elérhető: <https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2023/11/A-teszteredmenyek-tarsadalmi-egyenlotlensege-es-az-altalanos-iskolai-szegregacio.pdf>

Kertesi, Gábor, Kézdi, Gábor (2004). Általános iskolai szegregáció – Okok és következmények. Budapesti Munkagazdaságtani Füzetek.

Kertesi, Gábor, Kézdi, Gábor (2009). Általános iskolai szegregáció Magyarországon az ezredforduló után. Közgazdasági Szemle, 56. évfolyam, 959-1000. old. Elérhető: https://epa.oszk.hu/00000/00017/00164/pdf/1_kertesi-kezdi.pdf

Oktatási Hivatal (2024). A digitális országos mérések általános leírása. Elérhető: https://www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/digitalis_orszagos_meresek/altalanos_leiras

OECD (2006). Starting Strong II. Early Childhood Education and Care. OECD Publishing: Párizs. Elérhető: http://www.oecd.org/document/13/0,3343,en_2649_39263231_1941773_1_1_1_1,00.html

Radó, Péter (2018). A közoktatás szelektivitása mint a roma szegregáció általános kontextusa. In: Fejes, József, Szűcs, Norbert: Én vétkem – helyzetkép az oktatási szegregációról. 57-66. old. Elérhető:

<https://mek.oszk.hu/18200/18263/18263.pdf>

Tóth, Edit, Csapó, Benő, Székely, László (2010). Az iskolák és osztályok közötti különbségek alakulása a magyar iskolarendszerben. Egy longitudinális vizsgálat eredményei. Közgazdasági Szemle, 57. évfolyam, 798-814. old. Elérhető: https://edu.u-szeged.hu/~tothedit/pdf/Kszemle_CIKK_1192.pdf

Varga, Júlia (2024). A Közoktatás indikátorrendszere – 2023. HUN-REN, Közgazdasági- és Regionális Tudomány Kutatóközpont. Elérhető: https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2024/05/Indikatoroktet_2023.pdf

FÜGGELÉK

16. Táblázat – Legnépszerűbb kerületen kívüli iskolák

	2024	2025
Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (9. kerület)	11	10
Váci utcai Ének-Zene Általános Iskola (5. kerület)	9	...
Erzsébetvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Művészeti Szakgimnázium (7. kerület)	6	7
Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola (9. kerület)	5	9
Hild József Általános Iskola (5. kerület)	4	4
Terézvárosi Magyar-Angol, Magyar-Német Két Tannyelvű Általános Iskola (6. kerület)	3	4
Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium (7. kerület)	3	11
Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskola (9. kerület)	3	5
Kőbányai Bem József Általános Iskola (10. kerület)	3	6

Megjegyzés: Azokat az iskolákat szerepeltettük, ahol az egyik évben legalább 4 gyermek továbbtanult. Az évek alatt az oszlopokban a józsefvárosi óvodákból továbbtanuló gyermekek száma látható. A Váci utcai iskolába 2024-ben csak a Tá-Ti-Ka óvodából tanultak tovább, ahonnan 2025-ben nem kaptunk részletes választ a kerületen kívül továbbtanulókról.

17. Táblázat – Roma és külföldi gyermekek hiányzásai a józsefvárosi óvodákban, 2024. szeptember 1-30.

	Összes gyerek	Romák		Külföldiek	
	1 főre	1 főre	eltérés	1 főre	eltérés
Katica	2,69	4,54	1,85	1,84	-0,85
Pitypang	3,66	4,92	1,25	1,55	-2,12
Tá-Ti-Ka	3,38	2,00	-1,38	5,14	1,76
Mesepalota	1,75	3,87	2,12	2,05	0,30
Csodasziget	4,25	4,00	-0,25	5,43	1,18
Virágkoszorú	1,46	0,00	-1,46	0,00	-1,46
Százszorszép	1,88	1,99	0,11	0,00	-1,88

Székhelyóvoda (Napraforgó)	5,31	8,43	3,12	4,33	-0,98
Mackóvár (volt Várunk Rád)	2,97	3,29	0,32	0,80	-2,17
Napvirág (volt Gyerek-Virág és Napsugár)	2,52	2,03	-0,49	1,38	-1,15
Tündéerkert (volt Hétszínvirág)	2,10	1,67	-0,43	2,71	0,62
Kerületi átlag	2,86	3,40	0,54	1,94	-0,92

Megjegyzés: Az eltérés oszlopban a teljes óvodából számolt hiányzási arányt viszonyítottuk a kisebbségi csoportok hiányzási arányaihoz. A „Kerületi átlag” sor az összes óvodára egyben számolt 1 főre jutó hiányzási arányt mutatja, tehát az óvodák eltérő kapacitása nem torzíja mutatót.

18. Táblázat – A 2025-ben használt, egyes óvodáknak eljuttatott adatfelvevő ív

Kérjük, hogy az alábbi táblázatban adja meg, hány fő jár jelenleg adott óvodai csoportba † Kérjük, a romani/lovári/beás anyanyelvű gyermekeket a roma nemzetiségűhöz számolja.									
		1	2	3	4	5	6	7	
		óvodai csoport I	(óvodai csoport II)	(óvodai csoport III)	(óvodai csoport IV)	(óvodai csoport V)	(óvodai csoport VI)	(óvodai csoport VII)	Összesen a tagóvodában (1-7)
	gyermekek száma összesen								
I	ebből: roma nemzetiségű lánnygyermek								
II	ebből: roma nemzetiségű fiúgyermek								
III	ebből: nem magyar anyanyelvű lánnygyermek †								
IV	ebből: nem magyar anyanyelvű fiúgyermek †								

Kérjük, hogy az alábbi táblázatban adja meg, hány fő az újonnan beóvodázott gyermekek száma.							
		1	2	3	4	5	
		2025-ben (újonnan) beóvodázott	2024-ben (újonnan) beóvodázott	2023-ban (újonnan) beóvodázott	2022-ben (újonnan) beóvodázott	2021-ben (újonnan) beóvodázott	Összesen a tagóvodában (1-4)
	gyermekek száma összesen						
I	ebből: roma nemzetiségű lánnygyermek						
II	ebből: roma nemzetiségű fiúgyermek						
III	ebből: nem magyar anyanyelvű lánnygyermek †						
IV	ebből: nem magyar anyanyelvű fiúgyermek †						

Kérjük, hogy az alábbi táblázatban adja meg, mennyi volt az előző (2024-2025) tanévben a hiányzási napok száma.			
		1	2
		Gyermekek száma összesen a tagóvodában	2025 szeptember 1 és október 31 között a hiányzási napok száma (összes gyermek összes hiányzási napjainak száma együtt)
	gyermekek száma összesen		
I	ebből: roma nemzetiségű lánnygyermek		
II	ebből: roma nemzetiségű fiúgyermek		

III	ebből: nem magyar anyanyelvű lánygyermek [†]		
IV	ebből: nem magyar anyanyelvű fiúgyermek [†]		

Kérjük, hogy az alábbi táblázatban adja meg, hogy hányan érkeztek a felsorolásban található bölcsődékből!
(Ahonnan nem érkezett gyermek, az a sor üresen hagyható). Amennyiben vannak gyermekek, akik nem jártak bölcsődébe, kérjük a lista alján jelezze.
Amennyiben vannak gyermekek, akik a felsorolásban nem látható bölcsődéből érkeztek, úgy kérjük azt a lista alján a bölcsőde nevének minél pontosabb megadásával jelezze. Amely gyermekről nem tudja, mely bölcsődéből érkezett, azt szintén kérjük a végén, a *"Nem tudok válaszolni."* mezőnél jelezze. Amennyiben a gyermek külföldről érkezett, úgy kérjük azt is lista megfelelő helyén jelezze.

		Gyermekek száma (összesen)	I ebből: roma nemzetiségű lánygyermek	II ebből: roma nemzetiségű fiúgyermek	III ebből: nem magyar anyanyelvű lánygyermek [†]	IV ebből: nem magyar anyanyelvű fiúgyermek [†]
VIII. kerületi bölcsődék						
1	Mini-Manó Bölcsőde					
2	Babóca Bölcsőde					
3	Játékvár Bölcsőde					
4	Gyermekkert Bölcsőde					
5	Fecsegő-tipegők Bölcsőde					
6	Tücsök-lak Bölcsőde					
7	Katica Bölcsőde					
8	Biztos Kezdet Gyermekház					
Egyéb						
9	Más önkormányzathoz tartozó bölcsőde					
10	Külföldi bölcsőde					
11	Nem járt bölcsődébe					
12	Nem tudom, mely bölcsődéből érkeztek.					
[Egyéb] Kérjük itt adják meg a bölcsőde nevét, külön sorokban!						
12						
13						
14						
15						
16						

17						
18						
19						
20						
21						

Kérjük, hogy az alábbi táblázatban adja meg, hogy hányan mentek 2025-ben nagycsoportból a felsorolásban látható iskolákba! (Ahova nem ment gyermek, az a sor üresen hagyható). Amennyiben vannak gyermekek, akik a felsorolásban nem látható iskolákban tanultak tovább, úgy kérjük azt a lista alján az iskola nevének minél pontosabb megadásával jelezze. Amely gyermekről nem tudja, mely iskolába ment tovább, azt szintén kérjük a végén, a *"Nem tudok válaszolni."* mezőnél jelezze. Amennyiben a gyermek külföldön tanul tovább, úgy kérjük azt is lista megfelelő helyén jelezze.

			I	II	III	IV
		Gyermekek száma (összesen)	ebből: roma nemzetiségű lánnygyermek	ebből: roma nemzetiségű fiúgyermek	ebből: nem magyar anyanyelvű lánnygyermek †	ebből: nem magyar anyanyelvű fiúgyermek †
VIII. kerületi (népszerű) iskolák						
1	Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium					
2	Budapest VIII. Kerületi Németh László Általános Iskola					
3	Vajda Péter Ének-zenei Általános és Sportiskola					
4	Losonci Téri Általános Iskola					
5	Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola					
6	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium					
7	Budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Iskola					
8	Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Általános Iskola					
9	Csia Lajos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola					
VI. kerületi (népszerű) iskolák						
10	Budapest VI. Kerület Bajza Utcai Általános Iskola					

11	Terézvárosi Magyar-Angol, Magyar-Német Két Tannyelvű Általános Iskola					
12	Budapest VI. Kerületi Erkel Ferenc Általános Iskola					
13	Boldog Adolf Kolping Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Sportgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola					
14	Tóth Aladár Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola					
VII. kerületi (népszerű) iskolák						
15	Alsóerdősi Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium					
16	Erzsébetvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Művészeti Szakgimnázium					
IX. kerületi (népszerű) iskolák						
17	Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola					
18	Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskola					
19	Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola					
20	Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola					
21	Ferencvárosi Sport Általános Iskola és Gimnázium					
22	Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény					
Egyéb						
23	Más állami iskola					
24	Külföldi iskola					
25	Nem tudom, mely iskolában tanulnak tovább.					
[Egyéb] Kérjük itt adják meg az iskola nevét, külön sorokban!						
26						
27						
28						
29						
30						